Izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka lir 20, na šestih straneh lir 25; zaostale številke dvojno. Celotna naročnina lir 1.000, polletna lir 520; trimesečna lir 270. Uredništvo in uprava: Trst, ulica Montecchi št. 6/II. nadstr. — tel. štev. uredništva 93-073, 93-806; tel. štev. uprave 90-247. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter lir 30. Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI - SPEDIZIONE IN ABBON. POSTALE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S. T. O.

Živela Sovjetska armada, zmagovalka nad fašizmom, čuvarica miru in napredka!

OBNOVLJENA IZDAJA LETO IV. ŠTEV. 167 — TRST SOBOTA, 23. FEBRUARJA 1952. — CENA 20 LIR

Ribarjenje v kalnem

Titovska agentura v Trstu je zopet poskrbela za malo senzacijo. Ti fašistični mešetarji z našim Ozemljem so sam Tržačanom sicer že itak znani po cenenih in številnih mistifikacijah in ne bi tudi sedanja doživela drugačnega uspeha kot prejšnje, to je ponovno lovalni nasmeh ali kvečjemu kakšno pikro pripombo, pa ne bi bila tako skrbno in perfidno pripravljena. Kajti titovci odn. njihovo glasilo «Primorski dnevnik» so prisvojevali le «začetni udarec». Vse ostalo pa so prepustili svojim atlantskim partnerjem, neodvisnim demokrščanom in ostalim italijanskim iredentistom. Verjetno s tem še ni končano. Z vso pravičnostjo pričakujemo, da bodo to novo sleparsko delo titovcev podprli tudi slovenski klerikalci in liberalci, ki s titofašisti malikujejo italijansko zlatega teleta — ameriški dolar. To pričakovanje je tem bolj upravičeno, ker gre za novo titovsko farsa že kilometre daleč smrdi po protikomunizmu Trumanovega kova. Poleg tega pa ne smemo pozabiti na vztrajna prizadevanja, ustvariti preplah med prebivalstvom, liparjev in zlasti še titovcev, da bi prišlo do zbliževanja med obema strujama ne le na kulturnem, temveč tudi na političnem polju, potrebno še sedaj, spričo bližajočih se volitev.

Kaj se je torej zgodilo tako senzacionalnega? Prejšnji petek je «Primorski» («slaven» že po svoji diskusiji o Bitoraju in «gotski liniji», o kateri je kasneje sam priznal, da je bila mistifikacija — op. ur.) priobčil «poročilo» tajništva titovske «fronte» o obisku pri Titu na Brionskih otokih. S prevarantsko pretečunljivostjo so napisali sleden stavek, ki naj bi postal predmet «senzacije» in prvi kamen, v zgradbi njihove politične nakane: «Delegacija, ki je maršal Tito izročil svoje pozdrave tržaškim demokratičnim množicam in zlasti sorojakom, je dobila iz vsega poteka razgovorov vtis in prepričanje, da je Tržaškemu ozemlju osnova in okvir le mirovna pogodba z Italijo».

Kot rečeno, se nihče ne bi niti obregnil ob takšno, že na prvi videz zlagano in smešno sporočilo, predvsem tisti, ki so «ugotovitev», da ne bi titovski «Corriere» in demokrščanski «Giornale», planili nanjo s pravo žurnalistično pohlepnostjo ter jo skušali prikazati kot suho zlato svojim senzacij željnim bralcem. Prvi jo, kajpak, pozdravlja kot odrešitev, dočim ji daje klerikalno glasilo, čeprav jo napada, morda še večjo verodostojnost in važnost.

Oba lista pa v zavestni slepoti veri prezreta dejstvo, da ni v vsem poročilu niti ene avtentične Titove besede, temveč, da govori le o «vtisih», ki naj bi jih titovska delegacija «dobila» v razgovoru s svojim dučejem. Uradno poročilo Tanjuga, ki je bilo objavljeno v jugoslovanskih časopisih, pa niti o teh «vtisih» in «prepričanjih» ne ve povedati prav nič. Pomeni torej, da Tito kljub težki situaciji svojih priganjačev v Trstu ni hotel in ni smel preklicati svojega dosedanjega stališča o tržaškem vprašanju. Se vedno je torej v veljavi njegova izjava ameriški novinarki, da je on za status quo odn. da Italija lahko dobi Trst. Prav tako drži tudi Kardeljeva «tretja pot», to je status quo odn. barantanje na podlagi neposrednih dogovorov med De Gasperijem in Titom.

Če bi Tito in njegova čedna družina v resnici hotela in smela (kajti Trumanova volja je za titofašiste vrhovna zapoved) spremeniti svoje dosedanje stališče ter se odpovedati statusu quo in barantanju, vesta prav dobro, kaj jima je storiti. Treba je le, da Tito ali kak drugi odgovorni predstavnik njegove vlade javno in nedvoumno izjavi, da je Beograd ZA UREŠNIČENJE VSEH DOLOČB MIROVNE POGODBE, to je za imenovanje guvernerja, za združitev obeh con, za odhod vseh čet, anglo-ameriških in jugoslovanskih, z našega Ozemlja, za imenovanje začasne vlade STO ter za razpis volitev v ustavodajno skupščino. Le v tem primeru bi mi Tržačani mogli verjeti, da je beograjska vlada v resnici spremenila svoje dosedanje sovražno stališče do ustanovitve Svobodnega ozemlja in do normalizacije razmer na tem malem a važnem koščku evropske celine. Stvar je torej zelo enostavna, kdor seveda misli iskreno. Vsak drug način, posebno še «vtisi» neodgovornih, katerih ni mogoče kontrolirati, pa pomeni ribarjenje v kalnem in zlorabo dobre vere našega javnega mnenja. To tem bolj, ker imamo le preveč izkušenj prav s to skupino figa-mož, katerih osnovno politično vodilo sta laž in prevara, njihova politična akcija pa ribarjenje v kalnem.

Prav nič ne tvegamo, če ugotovimo, da je tudi ta najnovejši njihov manever le beden in na neuspeh obsojen poskus ponovno preslepiti tržaško, posebno še slovensko javno mnenje spričo bližajočih se volitev. Toda zaman so nade teh poklicnih političnih pravarantov, da bodo Tržačani nasedli lažnemu in na «vtisih» zgrajenemu volilnemu programu, katerega edini namen je škodovati Komunistični partiji, ki edina iskreno in dosledno zagovarja potrebo ustanovitve STO, ter pod parolo «indipendentizma» ustvariti z ostalimi lažnimi zagovorniki STO protikomunistično fronto v podporo ameriških vojnih priprav na našem Ozemlju.

STANE BIDOVEC

KAJ SE SKRIVA ZA MOLKOM VOJAŠKIH OBLASTI?

ZVU naj razpiše volitve takoj in po sedanjem sistemu!

Italijanski iredentisti rovarijo, da bi dosegli sistem vezanih list
VU demantirala vest italijanskega radia, da bodo volitve v juniju

Odkar je Vojaška uprava lansko jesen odgodila že razpisane volitve, vlada v tržaškem javnem mnenju velika negotovost, bodo le in kdaj ponovno razpisane volitve ter da li bodo veljali še nadalje dosedanji volilni predpisi ali pa bo okupacijska oblast klonila pred pritiskom italijanskih iredentisov ter uvedla Italijanske zakonodajo o vezanih listah. Dočim se ostale stranke niso prav nič brigale za to važno vprašanje, pa je Komunistična partija vztrajno zahtevala od VU, naj v najkrajšem času določi dan volitev.

Šele v zadnjih časih so se začeli množiti znaki, ki kažejo, da ni izključeno, da bodo volitve v doglednem času. Tako je značilno, da si italijanski iredentisti na vse kriplje prizadevajo, da bi bil uveden pri nas sistem vezanih list. Tudi Babičevo romanje na Brione, od koder se je vrnil z novim volilnim programom, ima spričo znano dobrih zvez z zavezniki gotovo svoj pomen.

Ze več dni se je šušljalo po mestu, da name ava VU razpisati volitve v prvi polovici junija; in končno so v sredo italijanske radijske postaje prinesle vest, da je neki visoki funkcionar VU sporočil, da bodo volitve v tržaški občini, «, v ostalih občinah pa 15. junija t. l. Zal se je izkazala ta novica za neresnično, ko je Vojška uprava potom tržaškega radia sporočila, da nič ne ve o tem;

Tako je torej, vsaj zaenkrat, zopet vse umolknilo ter se je vrnila prejšnja negotovost. Cerav ni izključeno, da je imela vest italijanskega radia kakšno resnično podlago, vendar je mnogo verjetneje, da so si jo izmislili italijanski iredentisti spričo dejstva, da bodo v Italiji v tem času volitve. Računali so namreč na to — in so to tudi povedali javno — da, če bodo že volitve v istem času, naj se izvedejo tudi na podlagi enakih zakonov kot v Italiji — to je po sistemu vezanih list. To pomeni, da so prabili tudi to sredstvo, da ob podpori Degasperijeve vlade izsilijo tak volilni red, ki jih morda še lahko reši pred popolnim porazom na volitvah.

Vsekakor je najbolj značilen molk onih, ki so prvi poklicani, da preženejo negovost, ki vlada med prebivalstvom, to je trdovratni molk Vojaške uprave. Ta molk lahko pomeni, da zavezniške oblasti v resnici še ne mislijo resno na razpis volitev, ali pa da nam pripravljajo kakšno novo presenečenje, na primer volilni red z vezanimi listami.

Tako prva kot druga možnost bi dokazovala nedemokratičnost okupacijskih oblasti. Ne le da so mandati vseh občinskih svetov že davno zapadli in da lahko le nove volitve odpomorejo temu stanju, temveč imamo tudi izrecno obljubo V. U., da se bodo volitve izvedle v tem letu. Ceprav imamo z njenimi obljubami slabe izkušnje, vendar še upamo, da to pot ne bomo prevarani v svojem pričakovanju. Prav tako pa bi bilo vse obsodbe vredno ravnanje tukajšnjih zaupnih upravnikov, če bi na ljubo italijanskim iredentistom, ki danes prav gotovo predstavljajo le še manjšino, uvedli nedemokratični, da sleparski sistem vezanih list. To bi pomenilo nov udarec v obraz demokraciji in vsemu tržaškemu ljudstvu, ki hoče biti sorazmerno zastopano, ne pa po sistemu privilegijev.

Mi komunisti, ki smo edini neprestano zahtevali razpis volitev, bodisi v časopisih, na shodih kakor tudi z vlogami na ZVU, zahtevamo tudi sedaj od vojaških oblasti, naj že enkrat napravi konec tej negotovosti, ki prav gotovo ni korist občinam in občanom, ter naj čim prej razpiše volitve po dosedanjem volilnem redu. Mi bomo to vztrajno zahtevali še naprej ter bomo na tem vprašanju mobilizirali najširše plasti tržaških volivcev, komunistov in drugih demokratov ter vseh onih, ki so že ali še bodo sprevideli, da je vprašanje volitev važno ne le z vidika demokracije in gospodarskega napredka, temveč da je v tesni zvezi z vprašanjem ureditve našega državnega vprašanja in s tem z vprašanjem miru in blaginje našega Ozemlja.

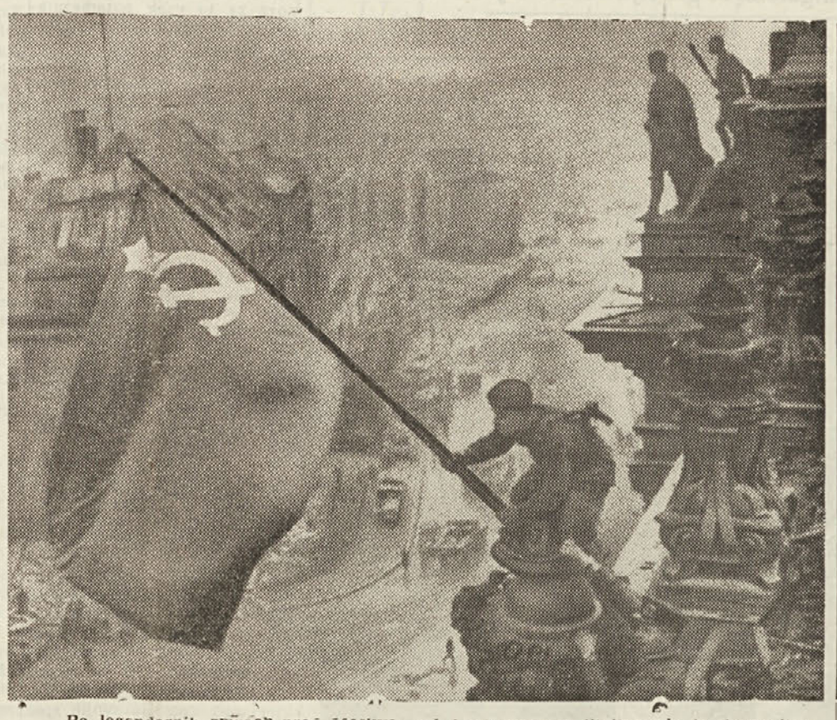

Po legendarnih zmagah pred Moskvo, pri Leningradu in Stalingradu je slavna Sovjetska armada uničila največjega dotedanjega sovražnika človeštva in napredka — nemški nacizem. V njegovem brlogu — Berlinu, od koder je imperialistični blaznež Hitler začel morilno vojno, ki je uničila nad 50 milijonov ljudi in prizadela strahovita razdejanja, je zaplapolala rdeča zastava — simbol bratstva vseh narodov.

Danes pa ameriški vojnohujskaški blazneži v svoji pohlepnosti po vladi nad svetom zopet dajejo orožje v roke hitlerjevskim vojnim zločincem ter pripravljajo še hujše krvoprelitje in uničenja. Se je čas, da preprečimo te zločinske nakane. Združimo se vsi pošteni ljudje v obrambo miru, nad katerim budno čuva slavna Sovjetska armada!

Ne bodo nasedli vabam titofašistov

V obrambo slovenskih interesov je potrebna enotna borba proti skupnim sovražnikom - titovcem

Nadaljuje se med tržaškimi titofašisti in voditelji SDZ polemika o «enotnosti». Vedno češče posega v to polemiko sam titovski glavar v Trstu Branko Babič, ked nam dokazuje, da so začeli titovci igrati na vse svoje carte za dosego sporazuma s tistimi ljudmi, proti katerim so se pred leti najbolj zaganjali. Nenadoma so titofašisti pozabili ljubljanski in postojnski proces, na katerih je prišlo marsikaj zanimivega na dan; pozabili so na «dolarsko zvezo», ker so oni sami postali najpopolnejši izraz dolarskih plačancev; pozabili so na vse tiste psovke, s katerimi so pred časom pitali tiste, ki jih sedaj s toliko vztrajnostjo snubijo.

Titofašisti so pač pozabili na vse tisto, kar lahko otežuje zbližanje z voditelji SDZ, in so začeli ubirati tiste žlahtne strune, ki lahko povabijo v njihov tabor «poredne» sinove. Najvišji cilj titovcev je ostvaritev enotne protikomunistične in protisovjetske fronte v Jugoslaviji in izven nje. Zato so preko svojega policijskega ministra Rankoviča poklicali v Jugoslavijo na deset tisoče izbranih in veščih protikomunistov in vojnih zločincev v skladu z ameriško politiko, ki dovoljuje Adenauerju osvobajanje nacističnih vojnih zločincev in likvidacijo vseh ukrepov za onemogočanje nemške nevarnosti.

Titofašistom ni mar, kdo prihaja v njihovo družbo. Njim je mar le, da je vsak človek, ki se jim pridružuje, «vesten» protikomunist in sovražnik demokracije v Jugoslaviji in ostalem svetu. Oni si hočejo pridobiti naklonjenost tistih krogov, ki jim lahko v Jugoslaviji zatrjujejo količkaj trdne osnove za vodenje zasovražene provokatorske in protisovjetske politike.

V sklopu teh manevrov lahko do podrobnosti razumemo sedanje napore tržaških titofašistov za sklenitev pakta «aktivnega prijateljstva» z voditelji SDZ in pozneje tudi z ostalimi slovenskimi reakcionarnimi skupinami.

Zgleda pa, da si v vodstvu SDZ niso vsi enotni v gledanju na te Babičeve sirenske klice. Vodstvo SDZ bi morda le izpraznilo kupo prijateljstva, ki mu jo ponuja Babič, a mora računati s somišljeniki na bazi, ki prav gotovo ne bi nikoli pristali na to nenaravno zvezo.

Mislimo, da le nekaj poznamo pristaše SDZ in zato smo prepričani, da je vsaj njihova večina sestavljena iz poštenih in demokratičnih ljudi, ki jim je obramba slovenskih pravic in demokratičnih načel nad vsem in ki so le zaradi politike, ki jih je vodila naša Partija pred resolucijo Informacijskega urada, ko je bila v rokah Babiča in njegovih «generalov», začeli slediti sedanjemu vodstvu SDZ, ki si je polnilo usta z «demokracijo», medtem ko vestno in v dejanjih sledi politiki tujcev in sovražnikov Slovencev. Zaradi poštenosti večine pristašev SDZ smo docela prepričani, da je Babičeva naloga za zbližanje z voditelji SDZ zelo težka in da bodo morali sedanji voditelji SDZ zelo paziti na vsak korak, ki bi ga storili v nasprotju s hotenjem svojih somišljenikov.

Vemo tudi, da je večina članov SDZ antifašistično nastrojena, in zato se nam zdi nemogoče, da bi ljudje, ki so okusili tudi po ječah in zaporih «dobrote» Mussolinija in Hitlerja, pristali na to, da bi pomagali balkanskemu Hitlerju še krepkeje zategniti vrv okrog vratu jugoslovanskih bratov.

Toda polemika med Babičem in vso pisano čredo titofašističnih

K. SISKOVIC

(Nadaljevanje na IV. strani)

SKORO 104.000 PODPISOV ZA MIR

Priprave odborov miru za kongres v marcu

V Trstu se zaključuje akcija nabiranja podpisov za Berlinski poziv, ki zahteva sklicanje sestanka vseh petih velesil, na katerem naj bi se podpisal Pakt miru. S tem bi bila odstranjena neposredna vojna nevarnost in vsi narodi sveta bi se oddahnili in zaživeli boljše življenje, brez strahu pred novimi grozotami, ki nam vsakodnevno pretijo. Nabrani podpisi se približujejo številu 104.000 in še vedno se zbirajo zadnji podpisi, ki so obležali v nekaterih manjših periferijskih odborih miru. Z zaključevanjem nabiranja podpisov prehaja borba za mir v novo fazo.

Razni odbori miru so se začeli sestajati, da preučijo, kako razviti plodno in trajno podrobno delo, da pridobijo novih pristašev za aktivno borbo proti vojni.

V teku zadnjega tedna se je samo v mestu sestalo pet odborov miru. Tako je Odbor pristaniščnikov na predlog nekega člana sklenil, da sestavi protestno resolucijo proti ponovni oborožitvi Nemčije, o kateri se te dni razpravlja v Lisboni. Resolucija naj bi pozvala vse prebivalstvo na razmišljanje o tem, kaj vse so storile nemške čete v Trstu, in o dejstvu, da hočejo naciste ponovno oborožiti prav tiste vlade, katerih čete držijo še vedno okupirano naše mesto. Tudi drugi odbori so razpravljali o vprašanju vzpostavitve nemške armade in o potrebi protestiranja in mobiliziranja vseh ljudi proti temu zločinu, naperjenemu proti miroljubnemu človeštvu.

Tudi v predmestju in na podeželju se pripravljajo sestanki odborov miru. Tako se bo 2. marca sestal odbor miru v Nabrežini, 5. marca pa odbor iz Devina.

Na sestankih odborov miru razpravljajo tudi o številu delegatov, ki bodo prisostvovali kongresu Partizanov miru, ki bo v Trstu v drugi polovici meseca marca. Številni odbori so se obvezali da bodo povabili na kongres tudi razne osebe, ki niso pristaši našega gibanja, da bi se tako prepričale o pravih namenih tržaških borcev za mir. Tako so se n. pr. občinski nameščenci obvezali, da bodo pripeljali na kongres desetino občinskih uradnikov, ki sicer niso pristaši Gibanja partizanov miru, a želijo mir in hočejo izmenjati svoja mnenja o načinu, kako priti do sporazuma za skupno obrambo miru.

Viharji na Atlantiku potapljajo ladje

LONDON — Hude nevihte, ki divjajo na Atlantiku, so povzročile potopitev odn. resne poškodbe številnih parnikov. Potopili sta se dve veliki petrolejski ladji od 10 tisoč ton in več manjših tovornih parnikov, neki 10.000 tonski parnik in več manjših pa je morje vrglo na sipine, kjer so obtičali težko poškodovani.

VEDNO BOLJ NARAŠČAJO NASPROTJA MED ČLANICAMI N. A. T. O.

ZDA hočejo Nemčijo in Španijo spraviti v atlantski vojni pakt

Acheson izsilil ustanovitev „evropske vojske", v kateri bo 12 nemških, 12 italijanskih, 14 francoskih in 5 divizij Beneluxa - Stroški oborožitve za 1952 znašajo 80 milijard dol.

Francoska vlada se je izognila nezaupnici in s tem tudi svojemu neizbežnemu padcu v zadnjem trenutku s tem, da je umaknila svoj prvotni predlog o ustanovitvi «evropske vojske» ter ga nadomestila z drugim, kompromisnim, naj se vprašanje vpoklica nemških vojakov odloži do ratifikacije dogovora o «evropski vojski». Toda v zadnjem trenutku je umaknila tudi ta svoj predlog, ker je bilo jasno, da bi ostala v manjšini, kar bi le še bolj otežkočilo potek atlantske konference, ki se je začela v sredo v Lisboni.

Pred pričetkom konference 14 atlantskih držav — to pot prvič prisostvujeta novi članici Grčija in Turčija — so se sestali zunanji ministri zahodnih velesil na posvetovanje v Londonu, kateremu je deloma prisostvoval tudi zahodnonemški kancler Adenauer. Predmet tega posveta je bilo predvsem sodelovanje Zahodne Nemčije v «evropski vojski» in v atlantskem paktu, kot to zahteva bonnska vlada, podprta od ZDA, a z bolj ali manj odkritim nasprotovanjem ostalih atlantskih zaveznic, posebno še Francije. Londonska konferenca ni prinesla v teh glavnih vprašanjih nobenega napredka, če izvzamemo, da je bila sprejeta kompromisna rešitev, predlagana od Edena, da bosta odbor evropske skupnosti in predstavniki atlantskega pakta zasedala skupno, kadar se bodo obravnavala vprašanja, ki se tičejo Nemčije. Na ta način bo tudi nemški predstavnik lahko prisostvoval na teh sejah atlantskega pakta, čeprav Nemčija ne bo zaenkrat sprejeta v NATO. Od ostalih razpravljanih vprašanj so trije veliki odločili, da bo Nemčija morala prispevati k oborožitvi nad 11 milijard mark za leto 1952. Nadalje so pristali na množično izpustitev nacističnih vojnih zločincev, ki bodo tako ojačili militaristični nemški stroj. Pač pa ni bil dosežen noben sporazum glede osvoboditve nemške industrije in vprašanja nemške vojne proizvodnje.

S temi pičlimi uspehi so odšli trije «veliki» na zasedanje NATO v portugalsko prestolnico. Preje so napovedovali, da bo lisbonska konferenca odločilnega pomena za nadaljnji razvoj atlantskega vojnega ustroja. Toda spričo odpora francoskega parlamenta kakor tudi nekaterih drugih članic atlantske skupnosti se je optimizem zelo znižal še pred otvoritvijo. Glavna ovira je strah pred nemško vojaško močjo, ki bi jo Američani za vsako ceno hoteli obnoviti kot glavno udarno silo proti socialističnemu Vzhodu. Posebno se je boje one države, ki so jo okusile za časa druge svetovne vojne, ko je prav tako vihtela zastavo protikomunizma, končno pa je zadela vse brez izjeme.

Poleg tega pa se je prvotno navdušenje poleglo tudi zaradi dejstva, da so bile ponovno zvišane obveznosti glede stroškov oborožitve vsem članicam NATO in sicer od 9 do 21 odstotkov.

Že ob otvoritvi so ameriški režiserji poskrbeli za novo «presenečenje», ko so potom portugalskega delegata predlagali vstop Francove Španije v atlantski pakt, katere prisotnost v NATO da je pogoj za blaginjo in moralno rešitev narodov. Acheson je v otvoritvenem govoru poudaril, da je prišel čas, ko je treba obljubljene divizije tudi v resnici ustvariti.

V četrtek je atlantski svet razpravljal o stroških oborožitve, ki znašajo za letošnje leto 80 milijard dolarjev.

Na četrtkovi tajni seji je Acheson izsilil od prisotnih zunanjih ministrov, da so sprejeli sklep o ustanovitvi evropske vojske, ki bo spočetka štela 43 divizij, od teh 12 nemških, 12 italijanskih, 14 francoskih in 5 Beneluxa, s skupno 1.430.000 možmi. General Gruenther pa je postavil atlantskim zaveznikom dolžnost, da v najkrajšem času zgrade 21 letalskih oporišč, nadaljnjih 60 oporišč pa v kasnejšem času.

Z.D.A. PRIZNAVAJO NAPADALNE NAMENE PROTI L.R. KITAJSKI

Ameriška letala so izvedla letos 50 napadov na kitajsko ozemlje

Van Fleet za ustanovitev najemniške vojske pod povel stvom ameriških generalov - Delegacija ZDA proti imenovanju sovjetskih predstavnikov v nevtralni odbor - Li Mijeve tolpe se koljejo med seboj

S trdovratno doslednostjo zasledujejo ameriški imperialisti na Daljnem Vzhodu svoj glavni cilj — napad na Kitajsko. V ta namen zavlačujejo mirovna pogajanja v Pan Mun Džomu, oborožujejo čete Cangkajšeka v Birmaniji za napad preko južne meje Kitajske, preučujejo pa že tudi načrt za denevtralizacijo Formoze, ki naj bi služila kot glavno oporišče za nameravani napad. Američanom se očividno zelo mudi s to novo pustolovščino, katere namen je «uničiti komunizem na Daljnem Vzhodu» — kot se izražajo ameriški neticl vojne. To je te dni potrdil J. F. Dulles, oni, ki je pripravil tudi vojno na Koreji, s svojo izjavo, da «čas dela proti Združenim državam». Ob tej priliki se je ta imperialistični agent zavzel za sklenitev «pogodbe o vzajemni varnosti» med ZDA, Avstralijo in Novo Zelandijo ki naj bi bil prvi zametek vojnega pakta na Tihem oceanu po vzorcu atlantskega pakta. S tem manevrom skušajo ameriški vojni hujskači potegniti v vojno proti Kitajski tudi ta dva britanska dominiona.

Ne le v načrtih, temveč tudi dejansko že dokazujejo ameriški provokatorji svoje zločinske namene proti kitajskemu ljudstvu in njegovemu naglemu razvoju na poti v socializem. Tako poroča radio Peking, da ameriška letala že od Novega leta dnevno bombardirajo ozemlje severo-vzhodne Kitajske. V tem času so izvedli 50 napadov s skupno 249 letali proti 23 mestom in vasem Mandžurije in drugih severnih pokrajin.

In v resnici ameriški predstavniki v Pan Mun Džomu delajo vse mogoče ovire, da ne bi prišlo do sklenitve premirja v Koreji. Upirajo se pristati na vrnitev vseh vojnih ujetnikov, kot to predlagajo zastopniki Korejcev in kitajskih prostovoljcev. Delegacija ljudske vojske je zato stavila zopet nov predlog, da bi omogočila čim prejšnji zaključek pogajanj. Se večje težave so pri sestavljanju nevtralnega odbora za nadziranje izvajanja pogojev premirja, v katerega predlaga vsaka stranka po tri nevtralne države. Američani so se z vso silo uprli, da bi prišla v ta odbor Sovjetska zveza.Korejci pa, upravičeno, nočejo odstopiti od svojega predloga; saj vedo, da je bila prav ZSSR tista, ki je od vsega početka vztrajala na tem, da je treba prenehati z vojno na Koreji.

Napadalne načrte ameriških imperialistov je poleg izjav drugih visokih ameriških predstavnikov potrdil ta teden tudi poveljnik 8. ameriške armade na Koreji Van Fleet. Ta general, znan po svojih okrutnostih proti korejskemu ljudstvu, je izjavil, da se strinja s tem da se namesto ameriških čet uporabljajo za njihove vojne pustolovščine oborožene sile «prijateljskih» azijskih držav kjer koli bi bilo to potrebno. To bi Američane manj stalo v denarju in ljudeh, je nizmu. Zahteval pa je, da modoal v svojem ljudožrskem cirajo Američani sami nadzirati, kako se ta njihova pomoč v orožju in opremi uporablja. Skratka, oni bi hoteli organizirati iz Japoncev, Cangkajškovih, Bao Dajevih in drugih čet ceneno najemniško vojsko pod poveljstvom svojih generalov za svoje vojne avanture na Daljnem Vzhodu.

Toda tudi Američanom ne gre vse po njihovih načrtih. Tako so bile birmanske čete prisiljene nastopiti z vso odločnostjo proti roparskim tolpam Cangkajšekovega generala Li Mija, katere že dva meseca ropajo domačinom živež in jih terorizirajo. Tem tolpam v skupni moči 6 divizij je na pritisk Američanov birmanska vlada dovolila vežbanje na kitajski meji katero tudi večkrat preslopijo. Sedaj pa so postale prava šiba za birmansko prebivalstvo, tako da je bila potrebna intervencija domače vojske. Te tolpe pa so se spoprijele tudi med seboj, kot izgleda zaradi rivalitete med dvema generaloma. Težke udarce pa zadajajo tem najemniškim roparjem tudi birmanski partizani, ki ščitijo svojo zemljo in ljudstvo pred vsiljivimi tujci.

ŠPANSKO LJUDSTVO SE BORI PROTI FRANCU

Velike demonstracije v središču Madrida

Ponovno prihajajo iz Francove Spanije vesti, ki pričajo, da se hrabri španski narod ne bo nikoli dal zasužnjiti in se bo boril, dokler ne otrese s sebe težkega jarma, ki mu ga je nadel krvnik Franco. Ze dalj časa so namreč telefonski nameščenci v Madridu zaman zahtevali podpis kolektivne pogodbe in povišanje prejemkov. Zato so se te dni uvrstili v povorko, namenjeno na sedež telefonske družbe, da tamkaj protestirajo. Po poti so se jim stalno pridruževali delavci in uradniki iz drugih tovarn in podjetij, ki so zapuščali delo, da podprejo svoje tovariše. Toda še predno so demonstranti prišli do cilja, jih je policija divje napadla, jih mnogo ranila in 21 aretirala.

Tedaj so delavci nemudoma proglasili protestno stavko in policija je bila prisiljena izpustiti vseh 21 aretirancev Zvedelo se je, da so pri teh gibanjih sodelovali tudi člani tajne mladinske organizacije, ki se bori proti frankistom .

Ti dogodki so ponovno zbudili pozornost delovnega ljudstva širom vse dežele.

Italijanska izzivanja

TIRANA — Albanska vlada je izročila italijanski delegaciji v Tirani protestno noto proti neprestanim preletom italijanskih letal ter zahteva da se takoj prenehajo te provokacije.

ZIMA V SLOVENIJI zahtevala 30 žrtev

Veliki zameti prekinili promet na mnogih krajih - Mnogo milijard dinarjev škode

LJUBLJANA — Po vsej Sloveniji je letošnjo zimo zapadlo toliko snega, kot ga že ne pomnijo desetletja. Zaradi tega je železniški in cestni promet zelo oviran in ponekod tudi prekinjen. Pod težo snega se je porušilo mnogo streh, tako samo v Ljubljani nad 30. Se mnogo hujši popožaj kot po ostali Sloveniji je na severnem Primorskem, kjer je p. nekod zapadlo tudi preko štiri metre snega. Položaj so poslabšali zameti in plazovi, ki so ponekod prekinili ves promet. Več vasi, kot Vojsko in G. Tribuša, je popolnoma odrezanih od ostalega sveta. Poleg ogromne materialne škode, ki gre v milijarde dinarjev, je zima zahtevala doslej nad 30 človeških žrtev. Zaradi nevarnosti plazov bo prebivalstvo moralo zapustiti več vasi, ki so neposredno ogrožene.

Vse sorodnike zastrupila z arzenikom

PARIZ — Pred sodiščem v Poitiersu se je začela razprava proti Mariji Besnard, ki je obtožena, da je v 15 letih z arzenikom spravila na drugi svet vse svoje sorodstvo. dva moža, starše, taste, svake, brat rance, skupno 12 oseb, da se je polastila njihovega premoženja v skupni vrednosti 12 milijonov frankov. Ce bo spoznana krivim, jo čaka giljotina.

ZRCALO

Vse kaže, da so volitve pred durmi. To dokazuje med drugim, tudi visoka volilna mrzlica, ki je nenadoma napadla Babiča in ostale titofašistične priganjače v Trstu.

Treba je, so si mislili titonapraviti, da tržaške množice fašisti, na vsak način nekaj pozabijo, da so se tri dolga leta borili za razkosanje STO na podlagi «neposrednega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo», da je Tito še pred nedavnim izjavil dobesedno: «ITALIJANI LAHKO DOBE TRST». Treba je, skratka, dobiti nov «šlager», s katerim bi se zopet pokazali kot «vneti zagovorniki STO», ker sicer ne morejo računati niti na glasove svojih dobro plačanih nameščencev.

V tem namenu se je podala delegacija njihove «fronte» pod Babičevim vodstvom k Titu na Brione, kjer so mu prikazali, da so zaradi njegove politike glede Trsta popolnoma na psu. No tam so dobili od svojega dučeja do volitev «odvezo» od njegove linije glede STO ter pravico, da si piščejo za volilno propagando gesla, ki so sicer proti titovski «liniji», imajo pa zato veliko prednost, da jih tržaško ljudstvo globoko občuti. Po volitvah pa bodo ta «greh» že na kak način popravili in se skesali.

No, in čim so se vrnili, so takoj začeli z bučno reklamo po svojem časopisju. Prejšnji petek je izšlo prvo «uradno poročilo», kateremu so sledila še druga. Kot za vsako laž je tudi za to «poročilo» nad vse značilno, da se vedno bolj veča, da ji vsak dan dodajo kaj novega. Tako je «Primorski» pisal v petek: «Delegacija je dobila vtis in prepričanje, da je Tržaškemu ozemlju osnova in okvir le mirovna pogodba z Italijo». V torek, to je čez 4 dni pa že piše isti list: «Iz vsega poteka razgovora pa je delegacija prišla do trdnega prepričanja, da se je Jugoslavija vedno iskreno zavzemala, da se uresničijo težnje demokratičnega prebivalstva Tržaškega ozemlja in da se bo tudi v bodoče zavzela, da se izvedejo določbe mirovne pogodbe o ustanovitvi STO». Razlika po štirih dneh je očividna ne le po obliki, temveč še predvsem po vsebini. Ze to samo dejstvo govori za to, da je bilo to poročilo sfabricirano v Babičevi vili. Se bolj pa govori za to dejstvo, da v tem «poročilu» ni niti ene Titove izjave, ne indirektne, še manj seveda direktne glede zagotavljane «spremembe» uradne titovske linije glede STO. Zato je izven dvoma, da je linija beograjske vlade ostala še vedno stara, to je za barantanje odn. za status quo.

Tito ni hotel in smel preklicati to svoje stališče glede STO, iz «višjih» razlogov, to je zaradi svoje popolne podložnosti ameriškim gospodarjem in njihovi vojni politiki. Ce bi Tito v resnici dal kakšno takšno izjavo, bi jo vsi titovski listi prinesli čez celo stran v posebnih izdajah. Zakaj torej ni «Primorski» objavil domnevnih Titovih izjav? Razlog je zelo preprost. Zato, ker jih njihov duče nikdar ni izustil. To je tudi naravno, saj do sedaj je še vedno na stari liniji barantanja odn. statusa quo, kakor je pred meseci izjavil neki ameriški novinarki.

Najprepričljivejši dokaz te nove sleparije tržaških titovcev in njihovih listov je pisanje glavnega titovskega glasila «Borbe» o obisku «frontaše» iz Trsta na Brionih. Beograjski list ve o teh razgovorih povedati le tole: «Delegati so naleteli na polno razumevanje maršala Tita, ki je obljubil podporo in pomoč Osvobodilni fronti v njeni borbi za enakopravnost slovenskega življa z ostalimi narodnostmi v Trstu in za splošne demokratične pravice vsega tržaškega prebivalstva brez ozira na narodno pripadnost». Torej niti najmanjše besedice o uveljavitvi mirovne pogodbe in s tem o spremembi dosedanje politične linije fašistične vlade o tem vprašanju.

Ne gre torej niti zdaleka, za preorientacijo titofašistov, ne teh v Trstu in ne onih v Beogradu. Pač pa gre za novo, še večjo sleparijo, ki je potrebna titovcem spričo bližnjih volitev. Od svojega firerja so si izprostili le «dispenzo», da smejo voditi svojo volilno propagando tudi s «krivoverskimi» gesli o ustanovitvi STO, ki jih pa morajo takoj po volitvah spraviti v arhiv ter obnoviti gonjo za barantanje, kot so jo tako vneto vodili zadnja tri leta.

Seveda velja ta «dispenza» le za cono A. Za cono B, kjer je tudi v teku kampanja za volitve v odbore takozvane SIAU, pa je vsakršen namig na potrebo ustanovitve STO še vedno smrten greh in kot tak najstrožje prepovedan, da celo kaznjiv kot protidržavno rovarjenje. Kajti cona B je po titovskih pojmih jugoslovanska provinca, katere se ne sme nihče dotakniti. Zato tamkajšnje časopisje ni napisalo o teh Titovih «obljubah» niti besedice.

Iz teh dejstev je jasno razvidna vsa podlost te nove titofašistične sleparije, katere edini namen je, preslepiti nekaj naivnih volivcev, ki morda še ne poznajo prevarantskih metod beograjske klike in njenih tukajšnjih priganjačev. Tako je razkrinkana tudi ta njihova volilna laž, ki jasno dokazuje, da se ti patentirani sleparji v volilni borbi ne bodo sramovali tudi najpodlejših laži in prevar.

Beograjska vlada verno in dosledno izpolnjuje vse obveze do ameriških netilcev vojne

Po vsej Jugoslaviji so v teku velike gradnje vojaških objektov

Titovci opustili vsako gradnjo obče ljudske koristi - Na sto tisočev ljudi mobiliziranih za gradnje vojnih objektov - V Karlovcu tovarna tankov - V Kragujevcu tovarna za lahko orožje - Ob mejah z Madžarsko, Romunijo in Bolgarsko se gradijo velike vojaške utrdbe

Beograjska titofašistična vlada verno in dosledno izpolnjuje vse obveze vojnih priprav, ki jih narekujejo netilci nove vojne, anglo-ameriški imperialisti.

Po vsej Jugoslaviji so v teku velike gradnje različnih vojaških objektov. Vsepovsod, širom jugoslovanskega ozemlja je sestradano in do skrajnosti izmučeno delavno ljudstvo prisiljeno z najbolj krutimi metodami delati za vojne priprave. Ker hočejo izdajalski državniki zgraditi vse vojaške naprave s čim manjšimi izdatki in na račun revnega ljudstva so si izmislili način obvezne službe, bodisi vojaške kakor tudi civilne, na podlagi katere mobilizirajo stotine tisočev ljudi ter jih gonijo na omenjena prisilna dela. Omeniti je treba, da je ogromna večina teh vojaško in civilno mobiliziranih tudi sestavljena iz otrok, ki ne odobravajo titove izdajalske politike. Okrog 3 tisoč prisilnih delavcev dela samo v Karlovcu pod vodstvom državne ustanove «TEMPO», kjer je v teku gradnja velike tovarne «Kardelj», ki bo proizvajala tanke; obenem se tukaj gradi poleg strateških cest tudi železniški predor skozi gorovje Velebit, ki bo vezal Karlovško divizijo z Jadranskim morjem. Več tisoč ravno tako mobiliziranih delavcev ter vojakov J. A. je zaposlenih pri gradnji izključno vojaškega mesta Glis v Srbiji, kjer so bile že zgrajene tovarne, ki proizvajajo vojaške mine; v tem mestu so bile zgrajene tudi velike vojaške kasarne, oficirske šole, luksuzna stanovanja za udbovske agente in višje armadne oficirje itd. Za vezo tega vojaškega mesta z Beogradom, v katero je prepovedan vstop civilnemu prebivalstvu, so titovske oblasti dale zgraditi posebno železnico. V Kragujevcu (Srbija) se dela s polno paro pri obnovi in razširitvi tovarn, ki izdelujejo lahko orožje (strojnice, puške, pištole) itd. in municijo za isto. V Zvorniku (Bošna) in v Jablanici grade z vso naglico dve hidrocentrali, ki bosta oskrbovali s pogonsko energijo bližnje vojaške tovarne.

Posebno ob mejah z Madžarsko, Romunsko in Bolgarsko so v teku gradnje velikih in številnih vojaških utrdb. Povsod ob mostovih, železnicah, okrog mest in drugod, se obnavljajo stari bunkerji, utrdbe in protiletalska zaklonišča.

Fašistična beograjska tolpa je zaradi naglih priprav na novo vojno proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam opustila ali zelo omejila gradnjo civilnih naprav, ki so neobhodno življenjsko potrebne in obče koristne. Mnoga taka javna dela, ki jih je vseboval titovski petletni plan, niso bila niti pričeta. Na splošno pritoževanje jugoslovanskega ljudstva glede opuščenja javnih del ter tovarn za civilno proizvodnjo se titovski agenti opravičujejo, češ da primanjkuje gradbeni material, katerega pa je v izobilju za vojaške objekte. Vzemimo v pregled nekaj najbolj izrazitih primerov opuščanja in zavlačevanja nekaj večjih del splošne ljudske koristi. Na primer pri osuševanju močvirja ob Skadrskem jezeru na jugoslovansko-albanski meji za odpravo zelo razširjene malarije je bilo zaposlenih še pred par leti več stotin delavcev; to delo je bilo v zadnjem času skoro opuščeno ter je zaposlenih le še nekaj deset delavcev. Ravno tako je bila zelo omejena gradnja študentskega mesta v Zagrebu. Gradnja Novega Beograda kakor tudi gradnji stanovanjskih hiš v Ljubljani, Zagrebu, Novem Sadu, Karlovcu, Osjeku in drugod, je bila skoro opuščena oziroma napreduje počasi kljub veliki stanovanjski krizi, ki vlada v Jugoslaviji. V Srbiji, Makedoniji in drugih republikah je bila gradnja šol ravno tako skoro opuščena.

V Brdih so titovske oblasti pod pritiskom ljudstva pričele gradnjo vodovoda, ki naj bi dobavljal vodo vsem briškim vasem; začetkoma je bilo zaposlenih pri tem delu par sto delavcev, medtem ko jih danes dela le nekaj desetin. Razburjeno briško ljudstvo pravi, da ako bo šlo v tem počasnem tempu naprej okrog gradnje tako potrebnega vodovoda, bodo Brda ostala brez vode še več let. Se najbolj pa ogorčuje ljudstvo iz Brd vprašanje predora skozi vrhoveljski hrib, za katerega izgradnjo so titovski glavarji, med katerimi sam Miha Marinko na praznik «dneva priključitve», dali slovesne obljube in delali velike načrte. Ta predor, ki je življenjske važnosti za briško ljudstvo, bi vezal Brda s Soško dolino in bi odpravil ogromno truda ter prihranil mnogo časa, ki ga je treba uporabiti za prehod in prevoz po strmih poteh čez hribe.

Taka gospodarska politika, ki jo vodijo titovski anglo-ameriški hlapci in ki je usmerjena edino le pripravam nove svetovne imperialistične vojne je spravila jugoslovanske narode v strašno revščino.

Vse to vsak dan bolj odpira oči trpečemu jugoslovanskemu ljudstvu ter stalno jača odpor proti izdajalski politiki titovskih mogotcev.

LJUBO NOVAK

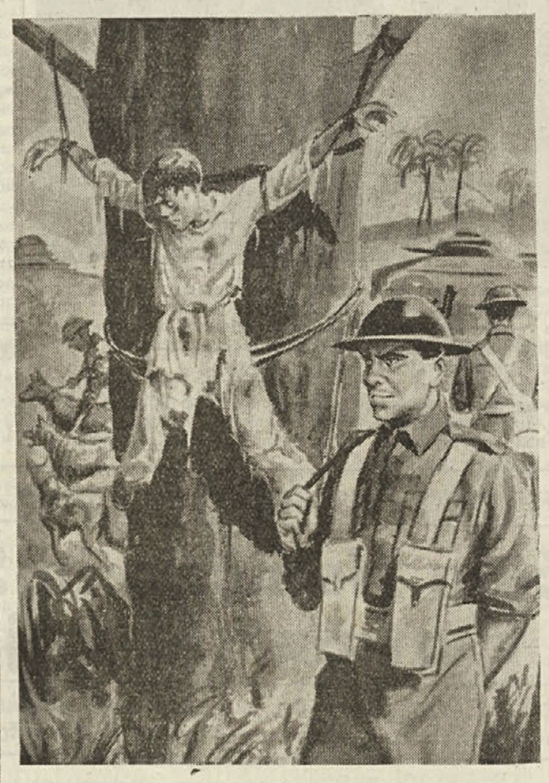

Križanje egipčanskega otroka. S takimi metodami skuša Churchill ohraniti svojo «civilizacijo» v Egiptu.

ŽENE, VSTOPITE V VRSTE NAŠE PARTIJE!

BITI KOMUNISTKA POMENI prispevati v borbi za mir

Kadar se žena odloči za vstop v Partijo, je znak, da se je prepričala, da je potrebno marsikaj izpremeniti v obstoječi družbi, prepričala se je, da mora za to vsak posameznik dati svoj doprinos in je na podlagi doživelih izkušenj spoznala, da je Komunistična partija tista, ki se v današnjih dneh bori za njene pravice in za to, da ji v bodočnosti da vse, kar potrebuje, da bi srečno živela s svojo in z vsemi ostalimi družinami.

Letos so številne žene pristopile v Partijo, toda mnogo jih je še, ki bi že mogle biti v naših vrstah a jih držijo daleč od nas nekatere skrbi in napačna razumevanja predvsem zaradi tega, ker še točno ne vedo, kaj je naša Partija, kako živi in kako deluje.

Glavni predsodek je misel, da nimajo dovolj sposobnosti za vstop v našo Partijo, strah da ne bodo mogle nositi tolike odgovornosti.

Res je, da vstopiti v Partijo pomeni prevzeti si gotove odgovornosti, biti komunistke poneni dati svoj prispevek v borbah, braniti Partijo in jo delavno podpirati. Toda napačno je misliti, da Partija vse to vsiljuje svojim članom. Aktivnost člana Partije je toliko večja, čim bolj slednji čuti potrebo delovanja za svojo Partijo. Drugače tudi ne more biti v demokratični partiji, kjer vsak daje po svojih sposobnostih in možnostih.

«Saj sem vendar z vami, pravijo nekatere žene, pomagam vam, tudi če se ne vpišem. Ce imam izkaznico ali ne, to stvari ne menja». Toda ni tako, tovarišice. Kot članice Partije boste ve mogle dati važen doprinos ne samo pri delu, ki ga itak že sedaj opravljate, temveč tudi pri diskusiji, kjer boste prispevale s kritiko in nasveti, ki bodo mogli izboljšati aktivnost naše Partije; predvsem pa se boste naučile mnogo stvari, v prvi vrsti spoznavati Partijo, čutile boste veliko pomoč, ki vam bo prihajala od nje in postale boste vedno boljše tovarišice. Jasno je zato, da ni ista stvar, če te naše vrle tovarišice pristopijo ali ne v Partijo, kajti čim bolj se bodo izpopolnile, tem bolje se bodo znale boriti.

Zato morajo žene odstraniti občutek sramežljivosti in podcenjevanja samih sebe, premisliti morajo in spoznale bodo, kako je za Partijo in za njih pravilno in dobro, da vstopijo v to veliko družino.

Slovenska žena, ki živi na Tržaškem ozemlju ima pred seboj celo vrsto problemov. Naprednejši del ženskih množic je že razumel, kateri je najboljši način za obrambo lastnih interesov in je izbral svojo pot v vrstah Komunistične partije. Te žene imajo sedaj nalogo objasniti ostalim ženam vse spletke in prevare sovražnikov našega naroda in pasti, ki jih nastavljajo onim, ki ne poznajo današnjega položaja.

Kdo brani danes pravice našega naroda? Branijo morda titovci naše ljudstvo? Kaj so storili proti VU, ki nam krati naše najosnovnejše pravice? Ničesar niso storili, ker se popolnoma strinjajo z njeno politiko. Tudi belčki so z dvojno vrvjo povezani z VU in sploh ne mislijo na obrambo pravic našega ljudstva. Kaj so storili vsi ti ljudje za rešitev vprašanja otroških vrtcev, za obrambo žena-delavk in nešteto drugih vprašanj? Vsak lahko vidi, da le komunisti, ki aktivno delujejo v raznih organizacijah vztrajno branijo narodne, gospodarske, socialne, šolske in splošne pravice slovenskega ljudstva našega Ozemlja.

Zato je naloga demokratičnih žena, predvsem pa komunistk, da združijo vse žene in jih povedejo v borbo za lastne pravice. Najboljše med njimi pa je treba povesti še en korak naprej, v vrste naše Partije.

ŠIRIMO NAŠE GLASILO "DELO„

Naše geslo je: "Vsakemu slovenskemu komunistu in demokratu izvod Dela!„

Ena izmed dolžnosti slivenskih komunistov in demokratov je širjenje svojega glasila. «Delo» ima nalogo, da prinaša direktive komunistom in demokratom, da tolče številne sovražnike, da razkrinka lažne slovenske narodnjake, da brani slovenske pravice v sklopu vsesplošnih pravic delovnega ljudstva in borbe za mir.

«Delo» se mora boriti proti titofašističnemu dnevniku in tisku, proti tisku ostalih slovenskih šovinističnih struj, ki jih tujec finančno in moralno podpira. «Delo» se mora istočasno boriti proti gmotnim težavam, ki se mu predpostavljajo, ker sedanje razmere ne dopuščajo zlahka, da bi se kdo zoperstavljal režimu prevare, laži in nekulture, ki prevladuje v sedanji «demokratični, krščanski, dvatisočletni» družbi.

Zato je poglavitne važnosti, da si «Delo» pridobi čim širši krog bralcev in zvestih prijateljev. Ali smo do sedaj napravili vse, da bi utrdili mrežo bralcev in prijateljev «Dela»? Z zadoščenjem lahko ugotovimo, da smo že veliko napravili, ker je «Delo» v resnici postalo glasilo širokih slovenskih množic ne samo na Tržaškem, marveč tudi na Goriškem, ima svoje zveste prijatelje na Koroškem, v Franciji, Kanadi, Argentini, Avstraliji, celo v Združenih državah. Vsekakor pa še nismo izčrpali vseh možnosti.

Poskrbeti moramo, da postane mreža bralcev «Dela» čim bolj organizirana in razširjena. Ta nalogo imajo celice Komunistične partije. Ta naloga je poglavitne važnosti iz dveh razlogov: prvič, da se čim več ljudi seznani z «Delom», z njegovo vsebino in njegovo borbo za zmago resnice: drugič, da se pridobi čim več novih bralcev, kar bo pomenilo, da bo časopis imel širšo finančno oporo in s tem z večjo gotovostjo kljuboval sovražniku.

V vsaki celici se mora imenovati tovariš, ki bo skrbel samo za širjenje «Dela». Ta tovariš bo moral napraviti tako, da bo vsak slovenski komunist imel vsak teden časopis. Prav tako bo moral referent za širjenje «Dela» v celicah zbirati vse naročnine in voditi akcijo za razširjenje kroga naročnikov. Tovariši se lahko naročijo za mesec dni, za tri mesece, pol leta ali celo leto.

Referent bo moral s pomočjo celice in celičnega komiteja skrbeti tudi za organizirano razprodajo «Dela» izven kroga komunistov. Paziti bo moral, da bo vsak slovenski določi tovariše, ki «Delo». Najboljše bo, da ima vsak referent seznam demokratov, ki kupujejo «Delo» in da na podlagi tega seznama določi tovariše, ki naj nosijo časopis na odrejene naslove. Celica in sekcija morajo skrbeti, da se krog bralcev «Dela» širi in da se prepričajo tovariši, ki ne znajo dobro čitati slovensko, naj se potrudijo in naj berejo «Delo».

Prav posebno morajo sekcije in celice paziti v mestu. Vemo, da večina Slovencev na našem področju prebiva prav v mestu samem. Zato je treba osredotočiti naše napore za širjenje «Dela» v predmestju. Slovenski člani Partije naj kupujejo in čitajo «Delo». Ne sme biti demokrata v mestu, ki ne bi vsak teden dobival časopisa.

Po krajih pa, kjer je naloga težavnejša, naj sekcije in celice organizirajo propagandno raznašanje «Dela», kot se od časa do časa organizira propagandna raznašanje «Lavoratore» in «Unità».

To je naloga, ki jo morajo izvršiti komunisti. Naše geslo naj bo: «Vsakemu slovenskemu komunistu in demokratu izvod «Dela»!»

Sprehod po podeželju

SALEŽ

Prve dni tega meseca sta bila v naši vasi kar dva zelo zanimiva množična sestanka, ki sta bila prav dobro obiskana. Udeležba bi bila lahko še večja, pa na žalost nimamo v vasi primernega sedeža in zaradi tega se moramo sestajati v zasebnih hišah.

V torek, 5. t. m. smo gledali lep film, ki je prikazoval življenje pionirjev v Sovjetski zvezi. Gledalci, med katerimi je bilo tudi več otrok, so sledili filmu z veseljem in ganotjem. Na lastne oči so lahko videli lepo in srečno življenje sovjetskih otrok, ki so deležni vsestranske pažnje in skrbi od strani socialistične oblasti. Kakšna ogromna razlika med srečnim življenjem teh otrok in življenjem tisočev in tisočev otrok na našem Ozemlju in v svetu, ki životarijo v bedi in siromaštvu.

Sledil je nato film z mladinskega festivala v Berlinu. Tudi ta predstava je zelo navdušila vse navzoče, posebno pa mladino. Ob tej priliki so bile razdeljene nove izkaznice komunistične mladine. Priložnostna govora sta imela tov. Zarko Bogatec in Davide Pescatori.

V četrtek, 7. t. m. pa je bil prenos debate med tov. Vidalijem, generalnim sekretarjem naše Partije in prof. Lonzo, tajnikom PSVG, ki je bila, kakor znano, v gledališču Rossetti. Ker so bili na debati samo štirje naši tovariši, med temi župan tov. Pirc, so vaščani pri tem prenosu lahko poslušali ves potek debate.

Kot ob drugih prilikah, tako je tov. Vidali tudi na tej debati dokazal, da se edino Komunistična partija bori za uresničitev STO, kar zahteva tudi Sovjetska zveza.

V svojem govoru je tov. Vidali večkrat omenil nas Slovence in to bodisi z ozirom na naše preteklo greko življenje pod fašizmom kakor tudi sedanje, ko smo pod tujo okupacijo še vedno zapostavljeni. Pokazal je, da se KP poteguje ne samo za pravice tržaškega prebivalstva sploh, temveč še prav posebno za nas Slovence in Hrvate.

Tudi zaradi tega smo mi zavedni Saležci iz srca hvaležni tov. Vidaliju in Partiji ter zagotavljamo, da bomo kot doslej, storili v bodoče vse, kar je v naših močeh, da se bodo čimprej izpolnile naše vroče želje.

Vaški dopisnik

BOLJUNEC

Kakor zgleda, nam hoče titovska sodrga na vsak način razbiti našo pustno tradicijo, ki je v naši vasi še posebno priljubljena. Vsako leto je na dan pusta sodeloval tudi vaški orkester, ki je znatno poživil ta praznik. Za letošnji pust pa so titovci zvabili vaški orkester na dvodnevni izlet v Herpelje-Kozino. Ali ni nekam čudno, da nimajo v deželi, kjer ima — kot trobijo titofašisti — «oblast v rokah ljudstva», niti skromnega orkestra in da so ga morali iskati prav v Boljuncu.

Tudi v tem so titofašisti pokazali svojo ogabno vlogo razbijačev, ki jim je dobrodošla vsaka prilika, da razdvajajo, kjer le morejo. Kar se tiče naše vasi, jim je na političnem polju vsakokrat gladko spodletelo. Uporabili pa so drugo priliko, kjer igra seveda denar znatno vlogo. In denarja titofašistom ne manjka, posebno, ko ga je treba raszipati za izlete v Jugoslavijo.

Boljunčani pa dobro vemo, odkod prihaja ta denar in koliko mora trpeti jugoslovanski kmet in delavec, da se lahko polnijo beograjske državne blagajne. Naj le objavlja «Primorski» vsak dan vabila za titovski izlet. V Boljuncu bodo imeli tak «uspeh», kot so ga imeli z izletom, ki so ga v Nabrežini pripravljali tri tedne, pa jim je šlo po vodi.

Na vsak način pa vaščani ne moremo odobravati stališča orkestra, v kolikor je nasedel na titovske limanice in s tem razbil staro vaško tradicijo.

Vaščan

TRNOVICA

Ostre vremenske spremembe prejšnjega tedna so povzročile občutno škodo našemu kmetijstvu, posebno še gozdovom in sadovnjakom. Lastniki gozdov iz naše vasi in Sempolaja pravijo, da se škoda lahko ceni na milijone. Tako je ubogi kmet vedno izpostavljen muhastim vremenskim spremembam. Poleti suša, jeseni toča, na zimo pa burja in sneg. Zgledalo je sicer, da nam bo letos prizanesla vsaj zima, toda bridko smo se varali. Tudi če ni zapadlo dosti snega kot v drugih državah, imamo kljubtemu precejšnjo škodo.

Razen tega pa imamo še drugo škodo. Burja je namreč podrla drogove električne napeljave. To ni sicer nič čudnega. Napeljava, ki smo si jo postavili sami takoj po osvoboditvi, je bila smatrana kot začasna, ker smo vedno upali, da nam bo postavila družba SELVEG novo. Zato je tudi razumljivo, da taka napeljava ni mogla še nadalje kljubovati vremenskim neprilikam.

Ce sta naša vas kakor tudi predel Sempolaja, ki mu pravijo «Zavlje» sedaj v temi, ni to samo krivda burje, marveč tudi podjetja «SELVEG», ki je že večkrat obljubilo, da bo postavilo nove drogove, obljube pa ni izpolnilo. Krivda pa je nedvomno tudi nabrežinska občinska uprava, ki se ni do sedaj resno zavzela za zamenjavo stare električne napeljave, čeprav smo to neštetokrat zahtevali.

Podrti drogovi in kot posledica pomanjkanje električne razsvetljave, je le en dokaz več utemeljenosti naših opetovanih zahtev. Smatramo, da je že skrajni čas, da se to pereče vprašanje končno reši.

PREČNIK

Pri nas je prejšnji teden burja podrla skoro vse drogove električne napeljave in vas je ostala v temi. Toda vaščani nismo držali križem rok. Napeljavo smo takoj popravili z udarniškim delom.

Ce bi čakali občinsko upravo ali pa SELVEG, bi bili verjetno še danes v temi. Tudi kar se tiče čiščenja snega, se je občina omejila le na glavne ceste, za vse ostale pa smo morali skrbeti sami.

Vsekakor je naša mala vas pokazala tudi ob tej priliki enotnost in samoiniciativo vaščanov, kar je vse pohvalevredno.

SESLJAN

Odkar so zgradili novo železniško postajo Sesljan-Vižovlje, so železniške zapornice čez cesto tik ob stari postaji, zaprte noč in dan. Dejstvo je, da jih sedaj ne odpirajo niti takrat, ko ni nikakšnega vlakovnega prometa.

Ta novotarija železniške uprave ni niti najmanj po godu ne peščem in ne voznikom. Posebno neprijetno je to za mlekarice, ki morajo pri zaprtih zapornicah vzeti z glave jerbas ali vrč, se nato pripogibati pod zapornico ter z vrčem ali jerbasom v roki kreniti preko železniških tirov. Seveda je to docela nepriročno tudi za vozove, motorje itd. Ker so zapornice vedno zaprte ljudje niti ne vedo, kdaj prihaja vlak. Na ta način bi lahko prišlo tudi do kake nesreče, kateri bi se dalo izogniti, če bi se zapornice zapirale samo ob prihodu in odhodu vlakov.

Vaščani so mnenja, da bi se morale zapornice odpirati, kot se je delalo prej. S tem bi odpravili nemalo oviro prometu peščev in vozil.

Morda bi se dalo to, sicer stransko vprašanje urediti s tem, da bi občinska uprava pismeno intervenirala pri železniškem ravnateljstvu v Trstu in tolmačila upravičeno zahtevo vaščanov.

A. P.

ŠEMPOLAJ

Odkar imamo na podeželju skoro vsak dan vojaške vaje okupacijskih edinic, se je cestni promet povečal tudi, kar se tiče naše vasi. Ob vsaki uri drvijo skozi vas raznaša vojaška vozila. Vojaškim vožnjam seveda ni dosti mar za varnost pešcev in se v splošnem vedejo, kot bi človeško življenje ne bilo vredno piškavega oreha. Na vsa srečo ni prišlo še do nobene nesreče.

Kljub temu pa živimo v stalnem trepetu posebno za svoje otroke, ki obiskujejo šolo v vasi. Staro šolsko poslopje se nahaja namreč ob cesti in otroci so izpostavljeni navarnosti, da jih kak vojaški džip ali zasebno vozilo ne povozi in to še posebno ko čakajo pred poslopjem na začetek pouka, ko se vračajo iz šole kakor tudi ob šolskem odmoru.

Mnenja smo, da bi morala občina postaviti v primerni daljavi od šolske stavbe in sicer v obeh smereh dve svarilni tabli za vozače, ki bi bili na ta način pravočasno opozorjeni, da se nahaja v bližini šola in bi morali vsa na tem delu ceste znižati brzino.

Nadejamo se, da bo občinska uprava vzela v poštev naš predlog in ga čimprej tudi uresničila.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

Šovinističen izbruh

Vsekakor obstajajo še v Gorici elementi, ki mislijo, da je zamazanje napisa, ki ni v italijanščini, veliko patriotično delo, morda pa si celo mislijo, da bodo s tem ustavili napredujoče sile demokratičnih množic.

Ne moremo si na drug način razlagati nizke geste, katere so si poslužili nočni «neznanci» prejšnje nedelje, ko so izkoristili nočno temo za svoj «junaški» podvig. Na nesramen način so ti šovinistični pobalini pomazali napis, ki stoji nad vhodom goriške sekcije v ul. V. Veneto. Brez dvoma jim je bilo slovensko besedilo na tabli trn v očesu. Sovinističnim mazačem očividno ni po volji vloga Slovencev in Italijanov v borbi za svoje pravice. Napis na sedežu KP dokazuje pravilno pot, po kateri stopa naša Partija. Ona je tista, v čigar vrste stopajo vedno večje množice goriških Slovencev in Italijanov, ki uživajo vsi enake pravice, vsaboši tudi tisto, da je napis njene sekcije pisan tako v italijanščini kot v slovenščini.

Goriški šovinisti pa naj vedo, da so pravice Slovencev na Goriškem zagotovljene tudi v ustavi republike, katero bi morala tudi oblast spoštovati in zahtevati, da se jo spoštuje. Toda na žalost oblasti tega ne izvajajo in zato prihaja do takih šovinističnih izbruhov nacionalističnih prenapetežev.

Delegacija sekcije se je podala z ostrim protestom do pokrajinskih oblasti, da se enkrat za vselej končajo ti nizkotni izbruhi ter da storilce izsledijo in jih primerno kaznujejo.

Kar čez noč je opustil svojo vodilno vlogo

Zadnja številka titovske «Soče» skuša na kričav način dokazati, da ni res, da je bil znan titovski voditelj Visintin Oskar izključen iz vodstva njihove «fronte» v ul. S. Pellico. Toda, v kolikor smo zvedeli je omenjeni že precej časa za trgovskega pomočnika v neki trgovini jestvin v Sovodnjah. Čudno se nam pa le zdi, da se je znan titovski aktivist in celo član vodstva takoimenovane DFS kar čez noč odpovedal svoji vodilni vlogi v titovski fronti ter si izbral raje službo trgovskega pomočnika. Poleg tega pa je slišati, da omenjeni Visintin dela na tem, da bi v Pevmi odprl trgovino jestvin. Torej če titovska Soča trdi, da je Visintin še vedno v titovskem vodstvu, potem si lahko razlagamo njegovo vodilno vlogo le na njegovem delovišču. Ali ne pomeni tudi to en korak naprej k propadu titofašističnega štaba in njih «množičnih» organizacij na Goriškem?

„V cerkvi bi ne smeli prirejati zborovanj..."

Pridiga sovodenjskega kaplana proti komunistom

SOVODNJE — *«V cerkvi bi ne smeli prirejati zborovanj». S temi besedami so domačini komentirali pridigo svojega kaplana, ki jo je imel v ponedeljek, 11. t. m. ob priliki pogreba občinskega svetovalca Petejana Ambroža.*

Ceprav vsi vaščani vedo, da pokojnik ni bil bogve kakšen obiskovalec cerkve, ga je kaplan pohvalil, češ da je bil zaslužen mož, ker se je «z vso odločnostjo boril proti komunistom».

Te besede je kaplan med potekom pogreba večkrat ponovil, s katerimi se v nobenem primeru ni nihče od domačinov strinjal in so se vsi enotno izrazili proti kaplanovem zadržanju. S tem je kaplan dokazal, da v cerkvi hoče uvesti propagandni sistem, ki po mnenju ljudstva ne spada v cerkev, temveč morda le v kakšno gostilno ali pa na trg.

Bi rajši sami povedali . . .

Titovska «Soča» nam na prvi strani v manjšem člančiču oz. vestički podaja število beguncev, ki zbežijo vsak dan iz Vzhodne Nemčije v Zahodno Nemčijo. Zelo radi bi videli, če bi v prihodnji številki Soče na isti strani in istem mestu povedali število beguncev, ki dnevno zbežijo iz Jugoslavije, pa naj si bo v našo pokrajino, kot na Tržaško ozemlje.

Italijanski državljani v Jugoslaviji se morajo vrniti domov

Zaradi neprenehne kampanje, ki jo je vodila goriška federacija v našem tedniku in v «L'Unità» proti titovskim oblastem, so bile titovske oblasti prisiljene, da izpuste na svobodo tržiške delavce Butignon Angela, Belobarbič Riharda in Plazotta.

Ti tovariši so bili 3 mesece zaprti v zaporih v Bakru in so morali delati na takoimenovanem «prostovoljnem» delu. Oni se danes nahajajo na Reki brez dela in, kot zgleda, jih titovci skušajo prisiliti, da bi podpisali delovno pogodbo. Navedeni tovariši pa gledajo, da bi se na vsak način povrnili spet domov ter se nahajajo v zelo težkem položaju.

Belčki razkrinkujejo titovce

Pokojni tov. Pustetto je bil iskren prijatelj slovenskega naroda

Se niti mesec dni ni tega, ko nas je za vedno zapustil naš tov. Pustetto. Titofašistični radio je zlorabil tudi to priliko za napad.

Ko je tov. Pustetto v občinskem svetu potrdil, da imajo slovenski svetovalci pravico izražati se v svojem materinskem jeziku, je svetoval slovenskim svetovalcem, naj bi zaradi časa in zaradi tega, ker vsi svetovalci obvladajo italijanščino, tudi oni intervenirali v italijanščini.

Tov. Pustetto je nato na sedežu Partije obširneje pojasnil pravi pomen svojega poziva slovenskim svetovalcem, nakar je sledila obrazložitev Federacije potom tiska. To so titofašistični špekulanti ter italijanski šovinisti, ki so vedno stremeli za tem, da se ustvari čim večje sovraštvo med Slovenci in Italijani, skušali prikazati v drugačni obliki.

Dobro pojasnjuje ta dogodek izjava g. Bratuža, liparskega svetovalca ob priliki spominske svečanosti za pok. tov. Pustettom na zasedanju občinskega sveta, ki je bil prejšnji četrtek. Ob tej priliki je g. Bratuž izjavil: «Spominjali se bomo našega kolega Pustetta, za katerega vemo, da je bil iskren prijatelj slovenskega ljudstva, čeprav so bile njegove besede, ki jih je izrekel na prvem občinskem zasedanju, slabo tolmačene».

S tem so tudi belčki potrdili dosedanjo hinavščino in špekulacijo titovcev na račun Pustettove izjave. Na vsak način je treba po tej jasni Bratuževi izjavi smatrati vsako nadaljnjo titofašistično špekulacijo v tem oziru kot najpodlejšo kleveto.

Glavna skrb občine je izterjava davkov

ŠTEVERJAN — Tudi pri nas je prejšnji teden povzročilo slabo vreme ogromno škode. Zaradi dežja in mraza so veliko škodo utrpele naše njive in polja, da o škodi, ki jo sedaj trpimo mi Steverjanci zaradi slabih cest, sploh ne govorimo. Nič čudnega, da so sedaj ceste v dosti slabšem stanju, kot so bile predno se je pričelo slabo vreme; saj so vseskozi prepuščene takorekoč same sebi. Seveda bi vzdrževanje cest morala biti ena izmed najglavnejših skrbi občinske uprave, toda, kot vidimo, ji je prav vprašanje cest deveta briga. Edino, za kar občina skrbi in je zelo točna, je pobiranje davkov vse ostalo pa, kar bi bilo v korist občanov, je pa zanjo postranska stvar.

Zaradi tega je upravičeno pritoževanje števerjanskih občanov proti občinski upravi in njenemu delovanju ter se ravno tako upravičeno vprašujejo, zakaj potem morajo plačevati tako visoke davke, če se občina za koristi občanov ne zmeni. Steverjanci, ki morajo plačevati vsakokrat redno in tako visoke davke, zahtevajo od občine, da v resnici dela in skrbi ter nudi svojim občanom, kar jim pripada.

K. F.

Mihi Koširju v poslednje slovo

Vse, ki so poznali nekdaj tako popularnega goriškega lekarnarja visoke in čvrste postave, s sivo, kratko pristriženo bradico, je bridko iznenadila vest, da ga danes ni več med živimi.

Bil je poštenjak od nog do glave, srčno dober, zaveden Slovenec in resnični demokrat, kakršnih smo, žal, imeli le malo. Veselega in živahnega značaja, je s svojim svežim humorjem in duhovitimi domislicami preganjal slabo voljo povsod, kjer je nanjo zadeval.

Bivšemu dolgoletnemu praporščaku goriškega «Sokola», zvestemu sinu slovenske zemlje ob Soči, ki ga je rodila in zaradi katere je pod fašizmom doživljal črne dni preganjanj, teh par besedi v poslednje slovo in časten spomin!

D. B.

Pred ameriško komisijo za rekrutacijo v «evropsko vojsko»

AMERIŠKI NAREDNIK: «Kar se tiče Josipa Broza, je sposoben sprejeti kakršno koli službo».

Kaj je z odborom za zimsko pomoč?

DOBERDOB — V Doberdobu se še do danes ničesar ne ve o občinskem odboru za zimsko pomoč brezposelnim. Kot je znano imajo ti odbori nalogo koordinirati nabrano vsote za brezposelne, uvajati način razdeljevanja ter povzemati druge iniciative v korist brezposelnim.

Znano nam je, da je Delavska zbornica v Gorici intervenirala pri občini ter zahtevala demokratizacijo Občinskega odbora za zimsko pomoč.

Prejšnji petek je umrl v starosti 73 let v Pevmi Mohor Simsič

Sinu Mirku in Justu naj gre iskreno sožalje

Občinski odbor prikrajšuje delavske veselice

UGODITI JE TREBA prošnji delavcev za dvorano

DOBERDOB — Tovariši iz Doberdoba so pred kratkim naslovili prošnjo na občinski odbor za krajevno dvorano, kjer bi se vršil «delavski ples». Delavci so s posebnim veseljem organizirali ta družabni večer prav v Doberdobu, ker je prav Doberdob delavski center in je vsestransko navezan na Tržič oz. Tržiške ladjedelnice in tovarno Solvay. Občinski odbor je odgovoril, da lahko dodeli dvorano za en večer toda ne na soboto in niti ne na nedeljo ter pod pogojem da se občinskemu odboru plača 40 tisoč lir. Jasno je, da delavci pod tem pogojem niso mogli sprejeti dvorane.

Naši tovariši so še enkrat naslovili pošnjo na občinski odbor ter prikazali nesprejemljive pogoje, ki jih je stavil odbor. Do danes ni bilo še nobenega odgovora. Upamo, da bo tudi sam odbor razumel težke pogoje, ki jih je stavil v odgovor na prvo zahtevo delavcev ter, da bo stavil delavcem dvorano na razpolago in se bo na ta način tudi v Doberdobu lahko vršila veselica.

Spomenik padlim sovjetskim vojakom v borbah za osvoboditev Berlina.

OB OBLETNICI USTANOVITVE ZMAGOSLAVNE RDEČE ARMADE

R. A. - branik miru v svetu

"Sovjetska armada ne bo nikdar napadla nikogar, toda če bo napadena bo napadalec doživel isto usodo Hitlerja„ - je dejal tov. Stalin

Čim bolj se časovno oddaljujemo od druge svetovne vojne, tem močnejši se nam riše značaj zgodovinske junaške borbe ZSSR in njena zmaga, ki je svetovnega pomena, nam postaja razumljivejša. Lice zadnje vojne se nam danes kaže v marsikaterem pogledu čisto v drugi luči. Tako n. pr. prav dobro vemo, zakaj so se Anglo-amerikanci obotavljali v 1942 odpreti drugo fronto, ki je bila določena v smislu zadevnega sporazuma med zavezniki. Sovjetska vojska je morala vse do konca 1943 nositi sama na svojih plečih vso težo pritiska Hitlerjevih armad. Ona, ki je leta 1941 pozimi tik pred vrati Moskve zadala nacistom prvi poraz, jih je potolkla pred Stalingradom in odvzela dokončno Hitlerju slavo nepremagljivosti, v kateri je dotlej ošabno hodil.

Sovjetska obramba v bojih za Moskvo je dala slutiti, da ZSSR lahko zmaga in da bo Sovjetska armada končno triumfirala. Sovjetska armada je zmagala po zaslugi legendarnega odpora njenih vojakov in sovjetskih državljanov, ker je bila država v svojih temeljih čvrsta, socialistična gospodarska struktura boljša, politično in vojaško vodstvo modro in morala Sovjetske armade, ki je izšla iz februarskih dni leta 1918, odlična. Ta zmaga je ne le sovjetskim narodom, pač pa tudi vsemu svetu spet dala svobodo

Danes, ob obletnici ustanovitve Sovjetske armade, obsoja sleherni poštenjak, ki je ves zaskrbljen hrepenel, da bi vojna končala in gledal v zmagi nad nacizmom zarjo svobodnega in mirnega sveta, protisovjetsko gonjo vojnih hujskačev. Pridružuje se boru za mir in prijateljstvo z narodi Sovjetske Zveze. Rdeča armada, mlada in slavna sovjetska vojska, ki je izšla iz ljudstva, je beležila svojo prvo zmago za mir 3. marca 1918.

Takrat se je v vseh podjarmljenih in zatiranih narodnih porodilo upanje, da bo čas za vselej odpravil vse vojne avanture. Sovjetska armada je dobivala vedno bolj in bolj novih vojaških voditeljev, ki so jo utrjevali in ki so prihajali iz najširših ljudskih plasti. Njena glavna naloga je obramba miru, spoštovanje pogodb, da bi lahko oba družabna sistema živela drug ob drugem v miru, kar so že tolikokrat poudarili kot svojo željo sovjetski državniki. Sovjetska armada se vzgaja, kot vsi sovjetski narodi, trajno in dosledno za to, da bi preprečila nov svetovni požar, ki bi ga hoteli zanetiti imperialistični napadalci. Sovjetska država odgovarja vojnohujskaškim imperialističnim mračnjakom tako, da posveča vso skrb svoji armadi, ki naj brani socialistične pridobitve in blaginjo njenih narodov, ki iz dneva v dan raste. Sovjetska zveza je dežela miru, ki nikomur ne preti, ki hoče živeti v miru, da bi ustvarila boljšo družbo, socialistično družbo. Njena načela so človeška in miroljubna, na njih sloni vsa sovjetska politika, šolska vzgoja, tisk znanost, filmska umetnost. Ona so v službi miru in napredka, ter pomagajo Sovjetskemu človeku obvladovati naravo, ne pa zasužnjevati človeka. Noben sovjetski časnik, nobena sovjetska knjiga ne ščuva ali žali občutja katerega koli naroda, katere koli države, katere koli rase. Sovjetska armada se je v zadnji svetovni vojni dostojno ponašala kljub strašnim bombardiranjem vseh večjih sovjetskih mest, kljub vsem mogočim krutostim, ki so jih doživljali sovjetski narodi. Sama ni nikdar uprizarjala bombardiranj po zgledu svojih napadalcev in trpljenja, ki ga je doživljalo sovjetsko ljudstvo, ni drugim povzročala. Sovjetska zveza je bila napadena in se je branila. «Sovjetska armada — je dejal tovariš Stalin — ne bo nikdar sprožila prvega strela, toda, če bo kdo poizkušal stegniti svojo roko po sovjetski zemlji, bo doživel Hitlerjevo usodo; zakaj sovjetska vojska, ki jo sestavljajo najboljši sinovi sovjetskih narodov, je nepremagljiva».

Odkod jemlje ta Armada svojo moč? Vzgojila sta jo Lenin in Stalin, na njej ni sledu kakega nacionalizma ali imperializma, prepojena je z zdravim narodnim duhom in proletarskim internacionalizom. Borci sovjetske armade vedo da je treba braniti lastne domove, tovarne, rudnike, kolhoze, svojo kulturo, ne pa se boriti za interese grabežljivih monopolistov. Ona je budna danes, kot je bila včeraj, in nadzoruje sleherno potezo vlad atlantskega bloka, ki dnevno rušijo temelje miru, pridobljenega s tolikimi žrtvami. Ona vidi, kako te vlade iz dneva v dan dopuščajo Nemčiji ki je v teku minulih tridesetih let kar dvakrat povzročila svetovni pokolj, prosto pot novega oboroževanja. Vse bolj in bolj je očitno, da bi Združene države in Anglija kakor tudi katere njihovih satelitskih držav rade vzele v roke to karto za napad na Sovjetsko zvezo in države ljudske demokracije. Zvesti služabnik atlantskih vlad, italijanski ministrski predsednik De Gasperi, je pravkar zahteval obnovitev nemške armade.

Takšen je politični položaj na svetovni pozornici, ko praslavljajo vsi miroljubni narodi v svetu 34. obletnico ustanovitve slavne Sovjetske vojske. Delavci vsega sveta vidijo v nepremagljivi sovjetski armadi zagotovilo, da bo mir ohranjen. Danes stoje vsi svobodni narodi in oni, ki se za svojo svobodo še bore, ob strani Armade miru, pripravljeni vsak čas braniti svojo pravično stvar, posebno še, ker grozote in žrtve zadnje vojne še niso izbrisane iz našega spomina.

Po zaslugi Rdeče armade so bile poteptane v prah nacistične zastave, pod katerimi so nad pet let Hitlerjeve zveri mučile in ubijale milijone in milijone ljudi v svetu.

NAŠE LJUDSTVO ODGOVARJA titofašističnim roparjem v Trstu

Objavljamo nadaljnje sezname prispevkov za kavcijo v pravdi proti titovski kliki, ki so izostali v prejšnjih številkah zaradi pomanjkanja prostora:

Goriška federacija KPI je poslala KP STO 5.000 lir za nadaljevanje pravde za ugrabljeno imovino, kulturni krožek Dugolin v Trstu 2.250, Zveza demokratičnih žena v Pončani 600, nabrano med prebivalstvom v Pončani 3.550, v tovarni ILVA 25.000, Enriko Colognese (socialist že za časa znanih februarskih dogodkov leta 1902) 500, celica Blažina 1.900, na prazniku razdeljevanja izkaznic članom KP STO v Skednju je bilo v ta namen nabrano 2.533, v tovarni Dreher 4.470, v glavni bolnici 7.350, na Daciju 4.350; nadaljnja pošilka sekcije Curiel 13.850, prebivalci Zgornje Kolonje 3.250, prebivalci Skednja 6720, Riccardo Lunardelli 627, neki simpatizer 300, N. N. 500, N. N. 200, dr. N. N. 1.000; prbeivalci Kolonkovca 10.650, Romano Baldassi 1.000, Roberto Savi 1.000, celica «8. marec» je nabrala pri Sv. Alojziju 2.500, dva tovariša centralnega aparata pa sta prispevala 1.000.

Poggi Nerina 1.000, celica Tedeschi 1.700, celica Valdemarin 2.783, nabrano med prebivalci pri Sv. Roku pri Miljah 4030, Siega Serafino 500, udeleženci Vidalijeve konference pri Magdaleni 3.600, Argenti Ottavio 1.000, Cerne Peter 94 lir.

Mosna Guerrino 200 lir, Savron Silvano 200, Petelin Nivea 200, Furlan Ivan 200, Kariž Marija 100, Paronič Ettore 100, Bertozzi Rina 100, Cergneri Karlo 100, Bravin Ivan 300, Sosič Cvetko 100, Zancotti Karel 100, Orlando Peter 100, Krevatin Viljem 100, Cascon Amadio 100, Franconi 100, Juraga Josip 100, D'Ambrosi A. 100, Falli Danilo 100, Signoretti Ivan 100, Ribarič Josip 100, Milani Mario 50, Hrovatin Anton 100, Daneu Karlo 100, Bianka 200, Renzo L. 500, Anton Z. 100, Malusa 100.

Poggi Nerina 1000, Possega Francesco 200, Gelleni Sebastiano 200, Korošec Daniel 100, Korešec Attilio 200, Pecchiari 200. Angelini 500, Bossi Amelia 200, Braini Ana 200, Millo Giuseppe 500, Millo Giovanni 300, Norbedo Giovanni 200, Vosilla 100, Bossi Bruna 200, Norbedo Meneghina 200, Bossi Giusto 300, Braini Renato 1500, Norbedo Idilio 300, Bossi Giovanni 300, Bossi Natale 200, Bossi Antonio 200, N. N. 200, Fontanot Guido 400, Ferluga Elizabeta 100, Millo Luigia 100, Bertocchi Antonio 100, Gori Giacomo 100, Demarchi Giuseppe 100, Bensi Luigi 100, Derossi Pietro 100, Marassi Pietro 100, Miloh Josip 50, Gherman Guido 50, Zidarič Ivan 50, Pecchiari Mario 100, Santorini Paolo 100, Tarlao Bonomo 50, Kolarič Andrej 80, Zudetič Ivan 200, Vatta M. 200, Pučko Stanislav 100, simpatizer 100, Lukovič Lia 100, Gerbassi Furio 200, Mattioni Giovanni 200, Vatta Bruna 100, Balbi Antonio 300, Lafata Gino 50, Polozello Guerrino 50, Vales Antonio 100, N. N. 100, Zadnik Stefan 100, Bratuš Bruno 100, Čač Ivan 100, Kolarič Marij 100, Benci Josip 100, C. F. 100. Grgič Anton 100, Grgič Emil 100, Žagar Alojz 150, Grgič Vladimir 50, Grgič Just 100, Kalc 150, Kalc Josijp 100, Rožman Drago 100.

Klančič Armando 100, Marculli Antonio 80, Zanolla Vittorio 100, Križman Alojz 200, Catalan Mario 100, Slavec Karel 100, N. N. 100, Vidotto Pietro 100, Basso Bruno 100, N. N. 100, Marsini Bruno 200, Zimperla Mario 100. Di Luciano Enrico 60, Marchesi Ramiro 70, Svetina Nerino 100, Pescheg Eugenio 100, Lorenzi Mario 100, Clandic Bruno 100, Dell'Asta Fioravante 60, Ruttigliano Luciano 80, Braini Mario 60, Millo Jones 100, Simčič Josip 50, Fabbro Marcello 100. Pečenko Marij 100, Sorgo Giovanni 200, Princ Marij 100. Caffau Mario 100, N. N. 60, Zabbia Giuseppe 150, Giassi Ernesto 150, Dreolin Giuseppe 200, Zacchigna Giuseppe 150, Rizzitelli Nicola 100, Marinčič Stanislav 100, Bezzi Ferruccio 100, Sponza Francesco 100, Pillepich Teodoro 100, Lorenzi Giovanni 100, Masutti Guerrino 100, Grilanc Ernest 100, Fon Serafino 100, Zuder Giuseppe 200, Sella Gustavo 100, Bassi Pietro 100, Tuzzi Edoardo 300, Parovel Riccardo 100, Turčič Peter 100, N. N. 1000.

POPRAVEK. V predzadnji številki «Dela» se nam je v članku oz. seznamu prispevkov za kavcijo vrinila neljuba pomota. V odstavku, prebivalci iz Samatorce so poslali naslednje prispevke, se glasi pravilno: Lavrenčič Ivan 100 lir in ne Kokoravec Alojz.

NASVETI BRALCEM

A. R. iz Tovarne strojev — zaposlen sem kot delavec v tovarni strojev ter moja plača presega vsoto 240 tisoč lir letno. Imam ženo in dva mladoletna otroka, ki živijo od moje plače. Ali moram tudi jaz izpolniti Vanonijevo izjavo?

ODGOVOR: — Vaše vprašanje ni preveč jasno, ker niste navedli skupni znesek letne plače in, če razen te nimate še kakšnih drugih dohodkov. Na vsak način delavci in uradniki, ki živijo izključno od svoje plače in so zaposleni v tovarnah, podjetjih itd. niso obvezani izpolniti izjavo, ako njihova plača leta 1950 ni presegla lir 600.000 letno; izpolniti ga morajo če imajo hišo, zemljišče ali kakšen drugi dohodek in v tem primeru niso več oproščeni na 600.000 lir, temveč le na lir 240.000.

B. F. - Zavlje — Imam v najemu zemljišče in kmečko hišo, gospodar mi hoče povišati najemnino za 25 od sto. Ali zakon o najemninah predvideva tudi povišanje najemnine na zemljišče?

ODGOVOR: Ako imate v najemniški pogodbi hišo skupno z zemljiščem, Vam gospodar ne sme povišati najemnine, ker so za zemljišča druge določbe, ki določajo ceno najetih zemljišč in te so tri leta ostale nespremenjene, kakor je ostala nespremenjena cena pšenici, po kateri se določajo najemnine. Če Vam pa hoče gospodar na vsak način najemnino povišati, obrnite se do Enotnih sindikatov v ul. Zonta št. 2 — kmetijski odsek, kjer boste dobili potrebna pojasnila in potrebno žaščito.

Mario Gerbec

Življenje in delo v deželah ljudske demokracije

Ob 6. obletnici proglasitve Albanije za ljudsko republiko

so se 11. januarja t. l. pričela dela za izgradnjo velike hidrocentrale na reki Mači, 8 km severno od Tirane.

Nova hidrocentrala bo imela zmogljivost 20 tisoč kilovatov in bo proizvajala na leto 100 milijonov kilovatov električne energije. Z že zgrajeno hidrocentralo «Lenin» bo predstavljala močen vir energije za mlado industrijo LR Albanije, ki se naglo razvija.

* * *

Po približno polletnih pripravljalnih delih so pričeli s pomočjo Sovjetske zveze v Poznanju graditi prvo tovarno kombajnov in žetvenih strojev. Nova tovarna bo eden izmed največjih in najpomembnejših objektov poljskega petletnega plana.

Gradbena podjetja so izkoristila ugodno vreme in pričela pred rokom graditi prve delavnice. Pri delih uporabljajo gradbeno tehniko, najmodernejše gradbene stroje in opremo. Projekt tovarne so pripravili sovjetski inženirji. Sovjetska zveza je poslala najvažnejše stroje in opremo, potrebno za pričetek gradnje. Nova tovarna bo po planu pričela z delom ob koncu 1953 leta.

LJUDSKA PROSVETA

Vesna» Križ

zarjamo vse Križane na šnji družabni večer s pleki prične ob 20.30 uri in onča jutri ob 3. zjutraj. pita društveni orkester in s, za lepo petje pa poskrbi iči pevski zbor. dite v čim večjem številu, čisti dobiček prireditve njen za zidavo novega kega doma.

Simon Jenko»

onedeljek, 25 t. m. ob 20. riredi PD «Simon Jenko» ločjo PD «Vojka Smuc» in nske sekcije PD «Toma- Prešernovo proslavo s pesporedom, na katero vabi lane navedenih prosvetnih ev.

kedenj

petek, 29. t. m. ob 20. uri Skednju Prešernova pro- Našega pesnika-prvaka škedenjcem in vsem gotov. Stane Bidovec. Natudi domači pevski zbor, rnove pesmi pa recitira ina.

* * *

petek 29. t. m. bo ob 20. Saležu Prešernova pro- Istega dne bo v **Mapenu** predavanje o zgoni Slovencev. Predavala bo Vlada-Morana Bidovec. Po avanju pa bo kulturni ed. Ravno tako bo 29. t. m. **matorci** predaval o zgodo- Slovencev tov. Bufon.

i zbor PD «Marij Matjailan»

soboto, 1. marca t. l. ob uri se vrši v Barkovljah, meni hiši, občni zbor dotga prosvetnega društva. mo Barkovljane, da se ga eže v čim večjem številu.

* * *

PZ vabi vse slovenske akte naših množičnih organizacij zlasti pa članstvo naših kih prosvetnih društev, da deleže študijskega sestanka v petek 29. t. m. ob 15. na našem sedežu, trg Ponsso 6, III.

varišica Vlada Bidovec ravlja o kulturno-politični lovini Tržaških Slovencev.

* * *

ave leti ni več med nami thovega Voranca, 18. februa- 1950. je umolknil za vedno, stil pa nam je lepo zbirko h del, ki so nas že za časa nje monarhistične Jugosla- usmerjala v novo dobo. V narodnoosvobodilne borbe la in bodo ostala tudi v naše vodilo.

jegova smrt je težko prizaa vse demokratično slovensko stvo, kateremu je bil, čeprav azmeroma mlad, pravi očka, bno kot književnik. Ves mlajod je popeljal na pravo pot, pot socializma.

anes si ga prisvajajo titovci in vršcajo med «svoje» literate, jim pač ne more več ugovati; obsojajo pa jih njegova a. Lovra Kuharja bomo ohranili vsi napredni Slovenci v tem spominu!

* * *

Letošnja Prešernova proslava v petek, 15. t. m. je imela prav izreden značaj, bodisi po pestrosti sporeda kakor tudi po obilnem obisku. Cedalje bolj opažamo, da postaja začasno zgrajeni Prosvetni dom važen kulturni center Magdalenskega okraja. Spored proslave je bil dostojen in zanimiv. Otvorila ga je tovarišica Jagoda, pevski zbor iz Skednja pa je pod vodstvom tov. Pertota lepo zapel nekaj Prešernovih in drugih pesmi. Tov. Košuta je spregovoril o Prešernu ter poudaril istovetnost njegove politične miselnosti z našim ljudstvom. Sledile so recitacije,

Bil je lep in prisrčen večer ljudske počastitve našega največjega pesnika.

SLAVA VOJKU PREMRLU IN EUGENIJU CURIELU!

Nista dala zaman svojih življenj

Utrjujmo in množimo našo borbo za obrambo miru, proti vojni in njenim netilcem! Tako bomo najlepše počastili spomin obeh naših padlih slavnih borcev, Vojka Premrla in Eugenija Curiela. Dne 24. februarja je obletnica njune smrti; bila sta velika voditelja in slavna borca

Vojko Premrl je bil najplemenitejši sin slovenskega naroda, Eugenio Curiel pa, čeravno mlad, že priznan učenjak. Oba sta žrtvovala svoje življenje, ker sta preveč ljubila svoj narod, svojo rodno zemljo.

S svojim svetlim vzgledom, sta pokazala mladini pot, ki jo mora hoditi, da pomaga zgraditi nov svet.

Obadva sta velika pridobitev v duhovni zakladnici tržaške mladine, ki jima hoče zvesto slediti. Anglo-ameriški imperialisti in njihovi podrepniki titofašisti hočejo, da bi mi pozabili na vse prestano gorje, ki smo ga okušali v zadnji vojni.

Ali mi mladi komunisti in demokrati, zvesti idealom, katerim sta služila Premrl in Curiel, se jima zaklinjamo, da svojih dolžnosti ne bomo prenehali izpolnjevati. Premrlu in Curielu in vsem padlim tovarišem kličemo: «Počivajte v miru, zastava, ki je bila vaša in je zastava naše Partije, prepojena z vašo krvjo, je v čvrstih proletarskih rokah! Ne

bojte se, da bi jo te kdaj mogle izpustiti! Ljudski sovražniki tulijo in groze, njihovi udarci padajo po nas, toda mi gremo smelo naprej, vihrajoč z zastavo proletarskega internacionalizma, miru in svobode. Ni je sile, ki bi mogla zaustaviti naš pohod, ker stvar, za katero se borimo, je pravična in sveta. V njej je sreča vseh ljudi, za katero ste vi padli!»

Slava Vojku Premrlu in Eugeniju Curielu!

BOŽIČNA NOČ

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ

8. NADALJEVANJE

«Tako: hotel sem si ogledati prestolico: pravijo...»

«Kajne, rojak,» je dejal Zaporožec, ki se je hotel postaviti, da zna tudi ruski: «Sto, balšoj gorod?» [1])

Kovač se tudi ni hotel osramotiti, kakor da še ni videl sveta; vrhtega pa je, kakor smo že omenili, znal književni jezik. «Imenitno mesto,» je odgovoril v čisti ruščini, «nič mu ni reči. Visoke hiše, povsod lepe slike, na mnogih sem videl napise z zlatimi črkami. Treba priznati: čudovita proporcija!»

Ko so Zaporožci slišali, kako imenitno še zna kovač izražati, so si ustvarili o njem zelo ugodno mnenje.

«Mi se bomo še pozneje veliko pogovorili s teboj, dragi rojak, sedaj pa se nam mudi k carici.»

«K carici? Prosim vas gospodje, vzemite še mene s seboj!»

«Tebe?» je vprašal Zaporožec, ki je napravil obraz kakor dedek na vasi, kadar ga štiriletni vnuček prosi, naj ga posadi na pravega, velikega konja. «Kaj boš ti pri carici? Ne! Nemogoče!» Zaporožec se je kar moč zresnil. «Mi se bomo s carico pomenili o svojih zadevah, brat.»

«Vzemite me s seboj!» je silil kovač. «Se ti prosi!» je tiho zašepetal vragu in udaril s pestjo po žepu.

Komaj je to spregovoril, kar se oglasi drug Zaporožec: «Vzemimo ga s seboj, bratci!»

«Pa naj gre!» so družno zaklicali.

«Obleci se tako kakor mi!»

Kovač si je hitro odel zelen župan. Kar se na široko odpro vrata in lakaj v zlatih našivih naznani, da se je treba odpraviti.

Zopet se je čudil kovač, ko se je vozil v ogromni kočiji, zibajoči se na peresih, medtem ko so na obeh straneh letele mimo njega štirinadstropne palače, tlak pa se je, kakor se je kovaču zdelo, grmeč sam valil nazal pod nogami bistrih konj.

«Bože ti moj, kakšna svetloba!» si je dejal kovač, «pri nas še za belega dne ni tako svetlo.»

Kočija se je ustavila pred dvorcem. Zaporožci so izstopili, vstopili v veličastno vežo in se vzpenjali po sijajno osvetljenih stopnicah.

«Kakšne stopnice!» je šepetal pri sebi kovač. «Človeku je žal stopati po njih. Kakšni okraski! Pa govorijo ljudje: bajke lažejo! Vraga lažejo! Moj Bog, kakšna ograja! Kakšna mojstrovina! Samega železa je za petdeset rubljev!»

Ko so Zaporožci dospeli na vrh stopnic, so stopali dalje skozi prvo sobano. Kovač je boječe sledil za njimi, nepreplašen v strahu, da ne bi mu na parketu spodrsnilo. Šli so skozi nadaljnje tri dvorane, kovač pa se je vse čudil in čudil. Ko so vstopili v četrto, se je nehote ustavil pred veliko sliko. Bila je prečista Devica z božjim detetom na rokah.

«Kakšna divna slika!» je vzkliknil. «Kakor, da je živa! Zdi se , kakor da bo zagovorila! In sveto dete! Ročke sklepa in se smehlja, ubožec! In barve, Bože moj, kakšne barve! Okra tu ni niti za kopejko, sam karmin in bakreno zelenilo. Plava pa kar gori. Mojstrsko delo! Podložil pa je slikar samo najdražjo svinčeno belino.. Naj je taka slika še tako lepa, ta medena kljuka je še bolj vredna občudovanja,» je nadaljeval, ko je stopal k vratom in otipaval ključavnico. «Kakšno natančno delo! To so gotovo delali nemški kovači za drag denar...»

Morebiti bi bil kovač še dolgo modroval, če bi ga ne bil lakaj z našivi rahlo sunil in ga opomnil, naj ne zaostaja. Zaporožci so šli še skozi dve dvorani, nato pa obstali. Vedeli so jim, da čakajo. V dvorani so se gnetli sami generali v uniformah, bogato obšitih z zlatom. Zaporožci so se poklonili na vse strani in se postavili v gručo.

Kmalu je vstopil s številnim spremstvom precej životen mož veličastne postave v hetmanski uniformi z rumenimi škornji. Lasje so mu bili razkuštrani, eno oko je nekoliko škililo, z obraza je odsevala nekoliko ohola veličastvenost, vsi gibi pa so razodevali naravo, ki rada ukazuje. Vsi generali, ki so do prihoda tega moža samozavestno stopali v svojih zlatih uniformah po dvorani, so se zdrznili, se začeli nizko klanjati in se obnašali tako, kakor da hočejo vloviti vsako njegovo besedo in najmanjši njegov namig, pripravljeni, da ga takoj izpolnijo. Hetman pa se zanje niti zmenil ni in jim komaj odkimal z glavo ter naravnost stopil k Zaporožcem.

Zaporožci so se kakor en sam mož priklonili do zemlje.

«Ali ste vsi tukaj?» je vprašal nekoliko nosljaje.

«Vsi, batko!» so odgovorili Zaporožci in se mu vnovič poklonili.

«Ne pozabite govoriti tako, kakor sem vas naučil!»

«Ne bomo pozabili, batko!»

«Ali je to car?» je vprašal kovač enega izmed Zaporožcev.

«Kaj car, to je sam Potjomkin!»

Kar se zaslišijo glasovi v drugi sobani in kovač ni vedel, kam naj obrne oči, ko je videl, kako je začela vstopati v dvorano množica gospa in gospic v atlasnih krilih z dolgimi vlečkami, za njimi pa dvorski dostojanstveniki v suknjah s širokimi zlatimi obšivi in v lusuljah s kitami. Kovač je videl samo blesk in ni razločil nič drugega.

Zaporožci so padli na kolena in se z globoko sklonjeno glavo zleknili po parketu ter enoglasno zavpili:

«Usmili se, mamica, usmili!»

Kovač je tudi, prešinjen z globokim spoštovanjem, legel na tla, ne da bi kaj videl.

«Vstanite!» je ukazal veličanstven, hkrati pa prijeten glas. Nekaj preveč uslužnih dvorjanov je začelo rahlo suvati Zaporožce, naj se podvizajo spolniti povelje njenega veličanstva.

«Ne vstanemo, mamica, ne vstanemo! Umremo, vstanemo pa ne!» so kričali Zaporožci.

Potjomkin si je grizel ustnice; naposled je pristopil bliže in nekemu Zaporožcu odločno zašepetal nekaj na uho. Zaporožci so vstali.

Zdaj je tudi kovač dvignil glavo in zagledal pred seboj žensko bolj nizke rasti, nekoliko debelušno, naprašeno, s plavimi očmi in tistim veličastnim, hkrati pa očarujočim smehljajočim se obrazom, ki je tako izvrstno znal ljudi pokorjevati in je svojski samo ženski, rojeni za vladarico.

«Presvetli knez mi je obljubil, da me danes seznani z mojim narodom, ki ga do danes še nisem videla», je spregovorila dama s plavimi očmi in radovedno ogledovala Zaporožce. «Ali so vas dobro nastanili? Ste zadovoljni?» je nadaljevala in se jim še bolj približala.

«Hvala, mamica! Hrana je dobra, čeprav košstruni pri vas niti od daleč niso taki kot na Zaporožju — no pa smo zadovoljni tudi s temi!»

Potjomkin se je namrdnil, ko je poslušal Zaporožce, ki nikakor niso govorili tega, kar jih je bil učil...

Zdaj stopi iz vrste Zaporožec ponosnega obraza in postave in začne:

«Usmili se, mamica! S čim te je žalilo tvoje zvesto ljudstvo? Mar smo držali s poganskim Tatarom? Mar smo dajali potuho Turčinu? Ali smo te kdaj koli izdajali bodisi v dejanju bodisi v mislih? Čemu smo torej v nemilosti pri tebi? Prej smo slišali, da si ukazala obdati nas krog in krog s trdnjavami, potem pa so nam pravili, da hočeš iz nas narediti nekake karabinarje, zdaj čujemo o novih namerah zoper nas. Kaj je zakrivila zaporožka vojska? Mar s tem, da je tvojo armado vodila čez Prekop in pomagala tvojim generalom posekati Krimce?...»

Potjomkin je ves čas molčal in s hlinjeno nemarnostjo z majhno ščetko čistil briljantne prstane, ki jih je imel vse polno nataknjene na svojih prstih.

«Česa hočete?» je s skrbnim glasom vprašala Katerina. Zaporožci so se spogledovali med seboj.

«Zdaj je čas! Carica sprašuje, česa hočemo,» si je dejal kovač in se mahoma vrgel pred carico na tla.

«Carsko veličanstvo, ne ukažite me kaznovati, naklonite mi milost! Ne zamerite mi, če vprašam, iz česa so izdelani čeveljčki, ki jih nosi vaša carska milost na nogah? Prepričan sem, da noben čevljar na svem svetu ne zna izdelati takih čevljev. Bože moj če bi si mogla moja ženka natakniti take čeveljčke!»

Carica se je zasmejala. Dvorjani so se tudi zasmejali. Potjomkin se je na pol nejevoljno kremžil, na pol smejal. Zaporožci pa so začeli kovača suvati, prepričani, da se mu je zmešalo.

«Vstani!» je prijazno dejala carica. Če se ti tako zelo hoče takih čeveljčkov, ne bo težko, da ti jih pribavimo. Prinesite mu pri priči najdragocenejše z zlatom obšite ženske čevlje, kakršni so ti! Ta prostodušnost mi je res všeč!» Carica se je obrnila k nekemu gospodu, ki je stal bolj v ozadju s polnim, nekoliko bledim licem v skromni suknji z velikimi bisernimi gumbi, ki je pričala, da ne spada v dvorski krog. «Slišite, to je predmet, dostojen vašega ostroumnega peresa!»

«Imperatorsko veličanstvo je preveč milostivo. Tu bi bil potreben najmanj Lafontaine,» je odgovoril gospod z bisernimi gumbi in se priklonil.

«Povem vam odkrito, še danes sem vsa navdušena od vašega 'Brigadirja' (1). Pa tudi krasno mi znate čitati.» Nato se je zopet obrnila k Zaporožcem in rekla: «Slišala sem, da se pri vas na Sječi nihče nikoli ne ženi.»

«Kaj ti niso vsega natvezli!» je odgovoril carici Zaporožec, ki se je bil prej razgovarjal s kovačem, kovač pa se je zdaj čudil, kako mož, ki je tako dobro znal govoriti književni jezik, sedaj kakor nalašč s carico govori v surovem kmečkem narečju. «To so zviti tiči, ti Zaporožci!» je mislil sam pri sebi, «tega gotovo ne dela brez namena.»

«Sama veš,» je nadaljeval Zaporožec, «da moški brez ženske ne more izhajati. Mi nismo menihi, ampak grešni ljudje. Kakor ves pošteni krščanski narod imamo tudi mi poželenje po ženskem spolu. Dosti jih je med nami poženjenih, samo da ne žive vedno s svojimi ženami na Sječi. Nekateri imajo celo žene na Poljskem, drugi v Ukrajini, so pa tudi taki, ki imajo žene na Turškem.»

V tem hipu so prinesli kovaču čevlje.

«Ljubi Bog, kakšna krasota!» je radostno vzkliknil in ogledoval čeveljčke. «Carsko veličanstvo! Kaj ne, če imate take čeveljčke na sebi in če se, vaše veličanstvo, hodite na primer z njimi drsat na led, kakšne morajo biti vaše nožke! Prepričan sem, da so take, kakor bi bile iz samega sladkorja.»

(Se nadaljuje)

[1]) *«Kaj ne, veliko mesto?» — Kozaki so govorili ukrajinsko. Rusom so rekali «Moskali» v nekoliko prifrkljivem smislu. Ruščino je redko kdo govoril. Ruščina, ki je moskovsko narečje, iz katerega se je sčasoma razvil književni jezik v ruski državi, je posebno označena po izgovorjavi pisanega nenaglašenega o kot a.*

(1) Gospod z bisernimi gumbi je eden najbolj slovečih ruskih pisateljev za časa Katarine Velike, Denis Ivanovič Fonvisin (1745 do 1792). Najbolj slovita njegovi šaloigri «Brigadir» in «Mladoletnik».

TU PA TAM...

SEDAJ BODO LIPARJI ZADOVOLJNI — *Ni še dovolj, da so prišli Svetolvanci ob svoj Ljudski dom po zaslugi tiste «demokracije», ki nam jo že sedmo leto solijo tuje oblasti. Sedaj so se morali seveda oglasiti še liparji, ki jim žilica ni dala miru od samega veselja, ker so ljudstvu odvzeli na najoolj «demokratičen» način njegovo stavbo. Liparski monopolizatorji bi hoteli dokazovati, da komunisti nimajo pravice lastiti si «narodno dediščino», češ da so to zgraditi edino le zavedni slovenski narodnjaki.*

Pa naj nam liparji povejo, v čigavih vrstah je danes pretežna večina Slovencev, oziroma dedičev tistih, ki so gradili Ljudski dom. Mar je gradilo Ljudski dom samo tistih ducat svetolvanskih magnatov, ki danes obožujejo lipovo vejico ali pa Titov «socializem»? In prav ti «velenarodnjaki» so takoj klonili pritisku fašizma ter prodali stavbo za borih par desetin tisočakov, ne da bi se o tem posvetovali z vsemi člani.

Sicer so že liparji podtalno govorili pri VU, da bi jim «demokratično» izročila Ljudski dom. Zgleda pa, da kljub neminljivim zaslugam, ki so si jih zapisali pri VU, vseeno niso bili uslišani. Če bo postal svetolvanski ljudski dom kak vojaški dancing ali pa sedež demokristjanskega ENAL-a, se ima svetolvansko prebivalstvo za to zahvaliti tudi liparjem, ki raje vidijo, da bi se v Ljudskem domu širil tudi sam vrag, samo da so komuniste vrgli na cesto. To je tudi vse bistvo njihove «borbe za narodno dediščino» in odprtega zagovarjanja «demokratičnih» metod.

KAJ PA IZLET V KOMEN? — *Samo majhno vprašanje bomo zastavili «Primorskemu», ki je skozi dva tedna nepretrgoma objavljal poziv nabrežinskega «frontaškega» odbora za izlet v Komen. Ta izlet je bil preložen iz «tehničnih razlogov» še 3. t. m. Od nedelje 17. t. m. ni namreč več ne duha ne sluha o «pozivu». Ali so se jim vrste zamešale v tiskarni, ali pa so utihnili, ker smo v zadnji številki «Dela» pokazali njihov bankrot?*

Bo izlet, ali ga ne bo? Ali ste že obupali, ker ne najdete niti pičlih par desetin «izletnikov»? Zakaj pa se ne obrnete uradnim potom (seveda vedno potom «persone gradite») do nabrežinskih liparjev.

MODERNI PLESI IN NAJGLOBLJI DEKOLTEJI — *Kar se tiče metod borbe za pravice Slovencev in seveda tudi za obrambo STO so liparji res odličnjaki. Ni ga tedna, da ne bi stuhtali nekaj novega. S političnimi sestanki po vaseh ne gre pa ne gre. S klečeplazenjem pred VU so si tudi že pošteno zgulili hlače na kolenih. Za sestavljanje in poštijanje resolucij in spomenic pa je treba preveč možganskega napora in tudi papir je precej drag. Pa so si zamislili nadebudni liparji najnovejšo obliko «borbe», ki se «uresničuje» z zapovrstnim prirejanjem družinskih plesnih večerov, velikih pustnih redut, pustnih torkot itd. Sodeč po dočela resnem pisanju zadnje «Demokracije», polagajo liparji na to «delavnost» največjo važnost. Na dolgo in široko so se namreč razpisali o modernih šlagerjih, valčkih, polkah, mazurkah ter o zamotanih figurah modernih plesov. Le škoda, da jih je zeblo — pravi «Demokracija» — in to še posebno nežni spol. «Po svoji brezhibni organizaciji» pa bodo prihodnjič tudi temu odpomogli, tako «da bodo tudi najglobji dekolteji imeli vtis prijetne pomladanske toplote» — dobesedno iz «Demokracije».*

Torej, najbloblji dekolteji in zamotane figure modernih plesov, bodo rešile vse naše narodne in socialne probleme. Dovolj je, da se zbere par ducatov dobro rejenih liparjev s svojimi boljšimi polovicami in nežnimi hčerkami v globokih dekoltejih in da vsi skupaj pajkrat poskočijo ob zvokih sambe in «bugi - bugija»... pa bo domovina rešena.

Za tiskovni sklad «Dela»

Ker ni hotel vzeti pevovodja domačega pevskega zbora, ki je vel žalostinke na pogrebu Marije Furlan, od prizadete družine nikakega plačila, daruje navedena družina 2.000 lir za tiskovni sklad «Dela». Darovalcem iskrena hvala!

Krojni tečaji

V Trstu se je že pred par tedni začel krojni tečaj ki ga je priredilo prosvetno društvo «Kraljič».

Tega tečaja se je udeležilo nad 50 žena, ki ga redno posečajo z velikim zanimanjem in tudi že s prvimi uspehi.

Istočasno je priredila tudi organizacija žena v Dolini krojni tečaj, ki se ga je udeležilo 11 deklet in žena pod vodstvom učiteljice Olge.

Pionirski plesi

Na pobudo Zveze pionirjev in s sodelovanjem Zveze demokratičnih žena bodo v teh dneh plesne prireditve za pionirje in sicer:

Danes 23. t.m. ob 18. uri ples v naskah v krožku «Haas» na Skoljetu.

Jutri, 24. t. m., s pričetkom ob 15. uri pa bo plesno rajanje pionirjev pri Magdaleni, v VOM, Rinaldi in v Prečniku.

V torek 26. t.m. ob 16. uri na Opčinah, kjer jim bodo žene razdelile tudi domače «krofe».

V MESTU IN NA PODEŽELJU

OBČINSKI SVET V TRSTU ZOPET ZASEDA

Demokristjani se strinjajo z novim povišanjem najemnin

Tov. Radich zahteva preklic ukaza o poviških - Kaj pravi Bartoli Intervencija tov. Brauna za popravila cest - Večina ni hotela sprejeti predloga tov. Žbogarja, ki je v korist občinskim nameščencem

Po enomesečnem odmoru se je v torek zvečer ponovno sestal tržaški občinski svet. Otvoritvenim formalnostim je sledila počastitev spomina senatorja Facchinettija, nakar je povzel besedo tov. Radich.

Naš svetovalec je postavil pred župana in občinski svet pereči problem povišanja najemnin, ki ga je hotel Bartoli namenoma prezreti, čeprav se je o tem vprašanju že razpravljalo tudi na zadnji seji. Pred mesecem dni so naši svetovalci zahtevali, da bi občinski svet razpravljal o tem vprašanju ter ukrenil potrebne korake v zaščito najemnikov. Takrat pa se je večina izgovarjala, češ da italijanski parlament in senat nista še odobrila zadevnega zakona in da bi bila zaradi tega vsaka debata še prezgodnja. V svoji intervenciji je tov. Radich prikazal, da se je v tem času položaj docela spremenil. Zakon je bil sprejet in razširjen tudi na naše ozemlje. Kljub temu pa se tržaški župan ni pobrigal za sklicanje sveta, ki bi moral zavzeti v tem pogledu svoje stališče. Saj so bili svetovalci večine takrat vsaj navidezno proti povišanju. Tov. Radich je v zaključku svoje daljše intervencije predložil resolucijo z zahtevo, da se prekliče ukaz o povišanju najemnin, da se za dobo enega leta ukinejo vsi stanovanjski izgoni ter končno, da se imenuje posebna delegacija, ki bo obrazložila VU gornje zahteve. V tej delegaciji mora biti zastopana tudi opozicija.

Prav v tem pa se je župan Bartoli popolnoma razkrinkal in sicer z docela jasno izjavo, da se njegova skupina prilagodi vsem zakonom iz «domovine», pa naj bodo dobri ali slabi, kar pomeni, da se demokristjani strinjajo s poviškom najemnin. V odgovoru je tov. Radich zahteval, da gre njegova resolucija na glasovanje. Končno pa je bilo sklenjeno, da se bo o tem problemu razpravljalo in glasovalo na eni izmed prihodnjih sej.

Tov. Gombač je nato opozoril župana o zahtevah naše skupine glede preimenovanja nekaterih ulic in trgov, ki naj bi nosili imena padlih v osvobodilni borbi ter žrtev iz leta 1902. Kot običajno se je župan tudi tokrat izgovarjal in skušal zvračati krivdo na komisijo, ki urejuje načrt mesta.

Tov. Weissova je predlagala naj bi se posebne menze, ustanovljene za bolnike, ki bolehajo na sladkorni bolezni, lahko posluževali tudi bolniki, ki prejemajo pomoč od občinske podporne ustanove. Pritožila se je obenem nad zanemarjenim stanjem podstrešja šolske stavbe v ul. Mazzini.

Svetovalec tov. Braun je predlagal izboljšanje tramvajskega prometa na progi št. 27. in navedel vrsto cest, ki so nujno potrebne popravil. Kritiziral je končno nenačrtno porazdelitev javne razsvetljave, posebno kar se tiče trga Rossini, kjer gori kar 50 žarnic, dočim so nekatere tržaške ulice slabo razsvetljene. To velja še posebno za Kolonkovec in druga predmestja.

Odbornik Bonetti je nato odgovarjal na razne interpelacije, ki so bile predložene na prejšnjih sejah. Med drugim je pojasnil, da se glede filobusa za Greto čaka na mnenje Inšpektorata za civilno motorizacijo ter da je bila glavna kabina elektrike na Opčinah popravljena.

Pri odobritvi nekaterih sklepov občinskega odbora se je vnela daljša debata, posebno ko je bil na vrsti sklep, ki priznava občinskim nameščencem — bivšim bojevnikom nekatera izboljšanja in ugodnosti. Tov. Zbogar je predlagal, in v tem so ga podprli celo nekateri svetovalci večine, naj bi se sklep uveljavil s 1. septembrom 1941. Občinska večina pa je odbila predlog našega svetovalca s 16 nasprotnimi glasovi.

SOZALJE — Ob tragični smrti Henrika Kralja iz Trebč 86 izrekajo člani celice KP «Z. Kralj» iskreno sožalje težko prizadeti družini. Sožalju se pridružujejo sekcijski komite KP z Opčin, Zveza demokratičnih žena in uredniški kolektiv «Dela».

SPORED KONFERENC

Proslava 34 obletnice ustanovitve Rdeče Armade

bo v torek 26. t. m. ob 20. uri v krožku «Dugolin» na Pončani, kjer bo govoril tov. Giorgio Jaksetich.

Prenos debate Vidali-Lonza

bo v četrtek 28. t. m. ob 20. uri v krožku «Razbar» na Greti (ulica Cisternone).

Kako so me izgnali iz Združenih držav - Kako so me sprejeli v Sovjetski Zvezi

je snov zanimive konference, ki jo bosta držala tov. Cattonar in Franza v četrtek 28. t. m. ob 20. uri v krožku «Kraljič».

O titovstvu

je snov konference, ki jo bo imel tov. Poccecai v petek 29. t. m. ob 20. uri v krožku «Rinaldi»

Srebrna poroka

Tovariša Helena in Anton Mlač iz Podlonjerja slavita te dni svojo srebrno poroko. Ob pomembnem in obenem družinskem dogodku jima iskreno čestitajo žene iz celice «Passionaria», ki želijo zvestima tovarišema še mnogo let srečnega in zadovoljnega zakonskega življenja. Čestitkam in voščilom se pridružujejo člani P. D. «Zvezda» in posebno še pevci ter vsi demokratični Slovenci in Italijani, v krogu katerih uživata zakonca Mlač globoke simpatije in spoštovanje.

Glavni odbor SHPZ in uredništvo našega lista pa kliče slavljencema: še na mnoga leta, ki naj segajo vsaj do zlate in biserne poroke!

SEJA GLAVNEGA ODBORA Z. M. P.

Zveza malih posestnikov v obrambi pravic kmetov

Ob polnoštevilni udeležbi odbornikov je bila preteklo nedeljo redna seja glavnega odbora Zveze malih posestnikov, na kateri je bil prisoten tudi naš občinski svetovalec tov. Henrik Malalan.

Na dnevnem redu nedeljskega zasedanja odbora je bila vrsta perečih in po krivdi merodajnih krogov še nerešenih problemov, ki so za naše kmetovalce velike važnosti. Zaradi pomanjkanja prostora se bomo tokrat omejili le na omembo važnejših vprašanj.

Med drugim so odborniki razpravljali o pogajanjih, ki so se v teku na uradu za delo glede kmetijskih delavcev. Vsi odborniki so se strinjali, da je treba to vprašanje čimprej rešiti, ker je slednje znatne važnosti bodisi za male posestnike kakor tudi za poljedelske delavce.

Prišla je nato na vrsto razprava o še nerešenem problemu glede socialnega zavarovanja naših kmetov. Slednji so namreč sedaj zavarovani edino le proti nezgodam. Zveza malih posestnikov bo ponovno postavila zahtevo, da se zavarovanje kmetov razširi tudi za bolezen, starost itd. ter da se jim da pravica do brezplačne zdravniške oskrbe, zdravil in bolnice. VU je sicer zagotovila, da bo razširjen na naše ozemlje zadevni italijanski zakon za katerega pa se mora italijanska zveza kmetov «Confederterra» šele trdo boriti.

Odbor je nato pretresel drugo, nič manj pereče vprašanje poljskih čuvajev. Dejstvo je, da se kljub številčno močni civilni policiji opaža postopno naraščanje tatvin na njivah in vinogradih. Varne niso več niti ograje prepletene z bodečo žico. Zveza malih postestnikov in naši svetovalci v tržaškem občinskem svetu kakor tudi druge občine so že večkrat postavile pred oblasti vprašanje postavitve poljskih čuvajev.

Med preostalimi točkami je odbor razpravljal tudi o bodočem kongresu Zveze, ki bo zadnje dni meseca marca.

Odbor si je zadal nalogo, da bo posvetil vso skrb tudi temu važnemu organizacijskemu problemu. Močnejša in širša organizacija je namreč porok za nadaljnje in še večje uspehe v bodočih borbah za pravice našega zatiranega kmeta.

Iz Saleža

Pogreb najstarejše vaščanke

V nedeljo je po dolgi in mučni bolezni umrla naša sovaščanka 88-letna Marija Furlan, najstarejša žena v vasi.

Kot večina Saležev, tako je bilo tudi njeno ime zabeleženo v resnično demokratičnih vrstah SIAU.

Pokopali smo jo v ponedeljek popoldne. Pogreba se je udeležilo veliko število vaščanov, med temi tudi župan tov. Pirc in nekateri občinski svetovalci liste SIAU. Naše prosvetno društvo je poslalo lep venec. Pevski zbor je, pod vodstvom požrtvovalnega pevovodje tov. Hermana Miliča zapel nekaj žalostink na domu, v cerkvi in na zgoniškem pokopališču.

Celica KP iz Saleža ter ostale demokratične organizacije izrekajo globoko sožalje sinu, hčerkama, nevesti, zetom, vnukom in vnukinjam ter vsem ostalim sorodnikom.

SOZALJE — Demokratične žene iz Doline izražajo svoje iskreno sožalje družini Foraus ob izgubi Foraus Angele, vzgledne matere in zavedne žene, ki je do zadnjega ostala zvesta demokratičnemu gibanju. Sožalju se pridružuje Glavni odbor Zveze demokratičnih žena.

Ne bodo nasedli

(Nadaljevanje s I. strani)

generalov brez vojske na eni strani ter voditelji SDZ na drugi strani je prišla že tako daleč, da so titofašisti začeli ponujati voditeljem SDZ gmotno podporo kar izpričuje ena izmed številk «Demokracije», in so se začeli krčevito braniti pred obtožbo, da so komunisti. V sredo je Babič v «Primorskem» objavil uvodnik, ki je ves posvečen temu vprašanju in v katerem prepričuje voditelje SDZ, da je jugoslovanski «komunizem» popolnoma različen od sovjetskega, da je pravzaprav jugoslovanski «komunizem» pravoveren, medtem ko je sovjetski le... kominformizem. Babič hoče prepričati voditelje SDZ — ki so o tem uverjeni in gontjo pesem o jugoslovanskem «komunizmu», samo da bi delali uslugo tržaškim titofašistom in da bi pred svojimi pristaši skrivali fašistično bistvo titovskega režima, ki izhaja iz protikomunističnega arzenala ameriške špijonske službe — da naj se ne boje njegovega «komunizma», ki dobiva topove, letala, dolarje, generale in navodila iz Amerike, češ da je to pač «pravi» komunizem ameriškega tipa. Babič jim pač pravi, da jugoslovanski «komunizem» ni komunizem in da se zato lahko z njim povežejo za skupne protikomunistične cilje.

In kot smo zadnjič ugotovili, so že oboji prišli do istih zaključkov, t. j. da naj njihova fronta dopušča samostojna mišljenja, samostojno «brušenje duhov» itd. A voditelji «Demokracije» zahtevajo še neko žrtev od Babiča in njegovih generalov brez vojske. V njeni številki z dne 8. II. t. l.: pravi: «Pri somišljenikih tržaških komunistov so še vedno na vodilnih položajih ljudje, ki so pri omenjeni politiki sodelovali in jo vodili». Prva koncesija je bila politična «samostojnost» skupin v titovski protikomunistični fronti v Trstu. Druga koncesija naj bi žrtvovanje nekaterih preveč znanih titovskih glavarjev. Ali bodo titovci pristali tudi na to? Vse zgleda, da se jim niti ta «žrtev» ne zdi prevelika.

Na vsak način pa je jasno, da Babičevi generali brez vojske iščejo nekaj moštva, ki ga skušajo najti pri SDZ. Voditelji SDZ pa se borijo med «višjimi interesi protikomunizma», ki jim velevajo sklenitev zveze s titovci, in mišljenjem njihove baze, ki noče imeti opravka z grobarji jugoslovanske nedovisnosti in svobode. Za stvar slovenstva in demokracije morajo zmagati poštena antifašistična in demokratična čustva tistih ljudi, ki nočejo služiti tujcu in nočejo postati sokrivci sedanjega stanja v Jugoslaviji. Mi verujemo v site nasega naroda. Verujemo, da se bo v Jugoslaviji sklenila široka antifašistična protititovska zveza med komunisti in nekomunisti. Prav tako verujemo, da se bo slej ali prej sklenila tudi pri nas na Tržaškem široka antifašistična protititovska zveza med komunisti in nekomunisti in da bodo v to zvezo pristopili tudi ljudje iz baze SDZ in ostalih slovenskih skupin. Da ne bo stvar Slovencev zopet izdana, je poglavitne važnosti, da se bodo naši slovenski ljudje zavedali, da so titovci sovražniki nas vseh in da je treba napeti proti njim vse sile.

«La Carsica» povišala cene

Med potniki s podeželja, ki se poslužujejo avtobusov podjetja «La Carsica» vlada te dni veliko ogorčenje, ki je tudi docela razumljivo. Podjetje je namreč pred par dnevi nenadoma povišalo cene vožnjam za nad 10 odst. To je v kratkem času že drugo povišanje.

Te dni se je zglasila na sedežu Enotnih sindikatov skupina delavcev s Proseka in Kontovel'a ki je tolmačila razburjenje vseh prizadetih. Tudi naše uredništvo je prejelo že več pritožb. Kakor zgleda, prizadeto prebivalstvo s podeželja ne bo ostalo tokrat ravnodušno, marveč namerava zavzeti odločno stališče proti novemu povišanju. Tudi Enotni sindikati bodo gotovo napravili potrebne korake, da zaščitijo koristi ubogega delovnega sloja, ki mora nositi vedno in povsod največje breme.

Vsekakor se bomo na to vprašanje še povrnili.

NA LAŽNO TITOVSKO OVADBO 16 DEMOKRATOV PRED SODIŠČEM

Tudi tokrat je izreklo sodišče težko sodbo proti 4 antifašistom

Titovski tožitelji niso prinesli konkretnih dokazov - Kako je policija "zasliševala„ dva obtoženca Pogojna zaporna kazen za Černetiča, Stojniča, Fona in Grisonija - Obsojeni tovariši so vložili priziv

V ponedeljek je bila pred tržaškim sodiščem kazenska razprava proti skupini 16 antifašistov, ki jih je spravila na zatožno klop ovadba titovskih podrepnikov Vladimirja Svare in Marjana Medveščka. Pred sodišče so prišli: Giordano Zacchigna, Mario Stojnič, Andrej Černetič, Alojz Fon, Nello Grisoni, Paolo Rabar, Silvano Goruppi, Giglio Dapretto, Adriano Balbi, Mario Jurišević, Fulvio Ulcigraj, Sergio Bortolutti, Attilio Zuliani, Ferruccio Babuder, Spiridione Vouk in Rodolfo Valenti. Zacchigna, Stojnič in Černetič so bili obtoženi telesnih posodb, povzročenih Svari in njegovemu sinu, tov. Fon, znan antifašistični borec, ki je presedel dolga leta v fašističnih zaporih, ter Nello Grisoni, bivši partizanski komandant, pa sta bila obtožena telesnih poškodb povzročenih titovcu Medveščku, ostalih 11 pa pretepa.

Dogodek, ki je dal titofašistom povod, da so sprožili proces proti skupini demokratov in posebno še proti petorici izmed skupine, se je pripetil 5. novembra 1949 zvečer in sicer ob priliki neke titovske prireditve v gostilni «Gregorio» pri Magdaleni.

Na razpravi so vsi obtoženci izjavili, da se ne smatrajo krivi obtoženih dejanj. Iz izpovedi 16-letnega Zacchigna in Černetiča je prišlo med razpravo celo na dan, da sta bila na policiji pretepena. Na ta način so jim policijski agenti izsilili priznanja dejanj, ki jih nista sploh zagrešila. In prav o teh izpovedih, ki so bile dane v pravem ozračju terorizirania, se «Primorski» razpisuje na dolgo in široko ter jih jemlje kot vazno podlago za zrežirano ovadbo. Dejstvo pa je, da je morala celo policija uvesti proti enemu izmed policistov, ki je pričal na procesu, disciplinski postopek, ker je uporabljal pretepaške metode tudi od drugih prilikah.

Pomembno je tudi, da niti titovski tožitelji niso vedeli navesti na procesu točno in jasno, kdo naj bi bili njihovi napadalci. V kričeča protislovja so zašle celo njihove žene kakor tudi druge njihove priče. Iz izpovedi policistov pa si je vsak kaj lahko ustvaril jasno sliko, v kakšnih okoliščinah sta Zacchigna in Černetič «priznala» dejanja. Kar se tiče tov. Fona, so celo nekatere obremenilne priče s svojo izpovedjo potrdile dejstvo, da slednji ni bil niti prisoten na mestu pretepa. Slednji je bil ves čas pri točilni mizi, kar je potrdil tudi gostilničar. Jasno je torej, da je bila proti njemu naperjena ovadba iz osebnega maščevanja.

Kljub temu, da so se v teku procesa samega razblinile vse namišljene in lažne titovske obtožbe in kljub pomanjkanju konkretnih dokazov, je sodišče izreklo tudi tokrat proti antifašistom težko sodbo. Černetič in Stojnič sta bila obsojena vsak na 7 mesecev zapora pogojno ter na plačilo 200.000 lir titovcu Svari in sinu za «moralno škodo» in končno vsak na plačilo 20.000 lir za odvetniške stroške tožiteljev. Tov. Fon in Grisoni sta bila obsojena vsak na 4 mesece zapora pogojno, nadalje na plačilo 100.000 lir «moralne škode» in 20.000 odvetniških stroškov tožitelja. Vsi štirje so bili še obsojeni na plačilo materialne škode, ki jo bo določilo civilno sodišče. Sodišče je oprostilo Giordana Zacchigno zaradi mladoletnosti. Ostali obtoženci so bili popolnoma oproščeni.

Skupino 16 demokratov in antifašistov je branil odv. Uglessich, titovca Svaro in Medveščka odv. Jacuzzi, Krivično obsojeni tovariši so vložili priziv.

Drug za drugim se vrstijo v zadnjem času procesi in težke obsodbe demokratov in tovarišev, ki so tržaški titovski agenturi še posebno trn v peti. Vedno pogosteje se titovci zatekajo k sodišču, da bi s tožarjenjem in sodbami zadeli naše tovariše. Za namišljenimi ovadbami se skušajo revanžirati za svoje vsakodnevne polomijade, ki jih doživljajo na vseh poljih. V tem tiči tudi vse bistvo njihovih «političnih uspehov».

TEDENSKE NOVICE

V tem tednu se je zaostrila agitacija pomorščakov, ki zahtevajo od paroplovnih družb izboljšanje starih delovnih pogodb in mezdnih tabel ter resnično reformo svojih zavodov za socialno zavarovanje in skrbstvo. V Italijanski republiki je že prišlo do stavke in sicer v Bariju. Zaradi stavke je parnik «San Giorgio» odplul za Avstralijo s precejšnjo zamudo. Krivdo za zaostritev nosijo paroplovne družbe in zadevno ministrstvo, ki so prekinili pogajanja s prizadeto kategorijo.

*** Na volitvah za tovarniški odbor, ki so bile od 11. do 13. t. m. v Delavskih zadrugah, beležijo Enotni sindikati novo pomembno zmago. ES so prejeli 2.210 glasov, DZ pa 1.300. Za ES so bili izvoljeni Rabar Metodio (375 glasov), Cocco Maria (322), Rossi Giusto (315), Zimolo Areano (301). Za predsednika novega odbora je bil izvoljen že četrtič tov. Rabar Metodio.

*** V agitacijo so stopili te dni tiskarski delavci v podjetju «Stabilimento Tipografico Triestino», ki zahtevajo izboljšanja glede izrednega dela ob nedeljah. Po dveh tednih pogajanj ravnateljstvo ni še pristalo na njihove zahteve.

*** Po protestni stavki v podjetju Sbocchelli je bil v soboto končno dosežen sporazum. Podjetje je umaknilo odpuste družinskih poglavarjev in kvalificiranih delavcev. Na Uradu za delo pa je zastopnik podjetja izjavil, da imajo v načrtu odpust 43 odst. zaposlenega delavstva.

*** V ponedeljek je bila v tobačni tovarni polurna protestna stavka. Delavke namreč še vedno čakajo na izid preiskave o vzrokih večkratne množične zastrupitve. Od zaključkov, ki jih bo dala preiskovalna komisija je namreč odvisno vprašanje izplačila izgubljenih dnevnic. Naslednji dan so imele skupno zborovanje, na katerem so pooblastile sindikalni organizaciji, da nastopi ta pri departmentu za delo z vso odločnostjo glede završitve preiskave o vzrokih zastrupitev.

* * *

*** Na 6 mesecev zapora in 4.500 lir globe je bil obsojen Adriano Povh, ki so ga zasačili pri tatvini v neki mlekarni v Rojanu. Do tega dejanja ga je privedla brezposelnost in velika beda.

*** V ponedeljek zjutraj je izvršila samomor 75-letna Marija Mezgec vd. Skrab iz ulice C. Colombo 1, ki je skočila skozi okno IV. nadstropja ter obležala na mestu mrtva. Do tragičnega koraka jo je verjetno privedla težka bolezen.

*** V ponedeljek se je v nabrežinskem kamnolomu tvrdke Marangoni težko ponesrečil 66-letni Josip Pahor iz St. Petra ob Soči. Pri prestavljanju izklesanih blokov marmorja je nenadoma odskočil debel lesen tram, ki je zadel Pahorja v glavo. Prepeljali so ga v bolnico v opasnem stanju. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi krivdo.

*** V nedeljo zvečer se je ponesrečil z «Lambretto» 22-letni Silverij Cok iz Skofij 140. Na ovinku pri tovarni «Aquila» je zgubil kontrolo nad vozilom, ki je nato trešilo v obcestni kamen. Odnesel je poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so si zdravniki pridržali prognozo. Z njim se je vozil tudi neki Bruno Rapisarda, ki je pa ostal kljub padcu nepoškodovan.

*** V sredo zvečer se je pripetila na Bazoviški cesti smrtna nesreča. Jakob Belina in Attilio Ferluga iz Trebč sta se vozila na motorju proti domu. Nenadoma je ugasnila luč motorju in je vozač zaradi tega tudi zmanjšal brzino. Kljub temu pa je v temi zadel z desno ramo ob mimoidočega Henrika Kralja iz Trebč 86, ki je zaradi sunka padel in udaril z glavo ob tlak, kjer je obležal mrtev. Vsaka pomoč zdravnika RK, ki je prišel z avtoambulanto je bila seveda zaman.

* * *

Policija poroča, da bodo za pustni torek vsi javni lokali lahko odprti do 4. ure zjutraj naslednjega dne.

*** V dneh od 14. do 20. t. m. se je v tržaški občini rodilo 57 otrok, umrlo je 75 oseb, porok je bilo 38.

Predsedstvo nedeljskega zborovanja partizanov in političnih preganjancev.

V CONI B SE ŠIRI «VOLILNA PARKLJEVKA»

Ukrepi VUJE glede prometa so nov korak za priključitev

V petek prejšnjega tedna opolnoči so titovske oblasti cone B ukinile ves potniški in blagovni promet med obema conama in to pod pretvezo zaščitnih ukrepov proti širjenju slinavke in parkljevke iz cone A. Prebivalstvo cone B pa je takoj sprevidelo kam pes taco moli.

V coni B so namreč v polnem teku volitve za titovsko «SIAU», ki se vršijo v vzdušju pravcatega škvadrističnega terorja in nasilja. Prebivalstvu, ki se skuša na vse načine odtegniti tej tragični komediji, grozijo z izselitvijo, izgoni iz stanovanj, odpusti z dela itd. Potom zvočnikov, ki so razmeščeni na trgih in glavnih ulicah kličejo imena tistih, ki «niso vredni», da bi se udeležili volitev. S tem hočejo ustvariti preplah med prebivalstvom in ga prisiliti, da se udeleži volitev.

Jasno je, da je za tako terorizirano vzdušje nujno potrebna odstranitev čim več neposkloncanih očividcev, bodisi iz ene kakor tudi iz druge cone. Prav v tem tiči pravo bistvo ukinitve vsega prometa med obema conama. To nam potrjuje tudi dejstvo, da so v coni B par dni pred zaporo blokov opozarjali prebivalstvo potom zvočnikov o tem ukrepu.

VUJA je izdala v tem tednu nove predpise, ki se nanašajo na potniški, blagovni in denarni promet med obema conama. V bistvu gre za nove omejitve prometa med obema conama, ki gredo seveda na škodo vsega prebivalstva. Najnovejše ovire, ki so jih postavile s temi ukrepi titovske oblasti pa je treba istočasno tolmačiti kot nov viden korak v priključitvi cone B k Jugoslaviji.

Po drugi strani pa hočejo titofašisti še vedno varati ljudsko mnenje in v ta namen so si zamislili brlonske razgovore tržaških titovskih podrepnikov s svojim gospodarjem, ki se je za to priliko kar čez noč spremenil v «vnetega zagovornika» uresničitve STO. Ta «deveta» linija, ki so jo dali na dan tržaški titofašisti v vidiku bodočih volitev v coni A, pa ne more preslepiti več nikogar. Že sami ukrepi, ki jih je izdala VUJA v tem tednu glede prometa med obema conama, so v kričečem protislovju z njihovo «deveto» linijo.

ORGANIZACIJSKA KONFERENCA Z.K.M.

Pozitiven obračun dela komunistične mladine

V nedeljo 17. t. m. je bila v dvorani PD Kraljič organizacijska konferenca ZKM, katere se je udeležilo 120 voditeljev sekcij v mestu in na podeželju. Delegacija FGCI iz Vidma je prinesla pozdrave furlanske komunistične in demokratične mladine. Prisostvoval je tudi predstavnik Izvršnega komiteja Partije, tov. Destradi.

Konferenci sta predsedovala tov. Gerlanc Aleksij in Crevatin Lino. Po poročilu tov. Pescatorija, ki je razčlenil mednarodni in krajevni politični položaj, težke življenjske, delovne in študijske pogoje mladine, izvršeno delo in bodoče naloge Zveze, je sledila živa diskusija.

Obračun dela Komunistične mladine iz preteklega leta je zadovoljiv: 1. maj, berlinski festival, podpora Stalnemu odboru delovne mladine, organiziranje borb vajencev pri CRDA in v Arzenalu, zbirka tisočev podpisov za Berlinski poziv, razprodaja stotin izvodov «Unità», «Lavoratore» in «Dela», rekrutacija 560 novih mladincev in mladink, zaključeno razdeljevanje izkaznic za 1952. leto. Vse izvršeno delo dokazuje, da se naša mladina zaveda svojega poslanstva na predstraži borbe za mir in oolj. še življenje.

Zato so tudi z velikim navdušenjem vsi prisotni sprejeli načrt za bodoče delo in se obvezali, da ga bodo izpolnili. Tako bodo nudili vso pomoč mladim komunistkam pri njihovih «dnevih pomladi», mobilizirali bodo 1.000 mladincev za nastop prvega maja, še nadalje bodo nudili vso pomoč Stalnemu odboru delovne mladine posebno pri pripravah zborovanja delovne in učeče se mladine. Poveli dobo nadalje akcijo za vpisovanje mladine v Enotne sindikate, pripravili se na bodoče volitve in do 1. maja rekrutirali nadaljnjih 600 mladincev in mladink v ZKM. S tem bo ta organizacija postala resnična voditeljica vse tržaške mladine, ki živi v tako težkih razmerah in se mora trdo boriti za svoj obstoj in za svojo bodočnost.

Konferenca je tudi osvetlila razne pomanjkljivosti in v diskusiji pokazala, kako jih je odstraniti; ustvariti je treba nove ženske celice, aktivizirati vse člane s formiranjem delovnih skupin za širjenje tiska, nabiranje članarine, gojenje športa in kulture. Sekcije bodo morale izdelati delovni načrt do 1. maja in to s pomočjo vseh članov na celičnih in sekcijskih sestankih. Predvsem pa bodo morale skrbeti za vzgojo in izobrazbo komunistične in vse ostale mladine. Pri tem jim bo nudila najboljšo pomoč Partija.

Na konferenci so si nekatere sekcije že zadale točno določene naloge. Sekcije, ki so se v preteklem letu najbolj izkazale, so bile nagrajene z lepimi darili. Te so: Čebulec, Salež, Sv. Križ, Lonjer, Opčine, Ricmanje, Milje in ženska celica v Rojanu.

Ob zaključku je bilo iz zborovanja poslano pozdravno in solidarnostno pismo mladini kolonialnih dežel v zvezi z 21. februarjem, mednarodnim dnevom solidarnosti s kolonialno mladino.

Za tesnejšo povezavo vseh sil osvobodilne borbe

Nedeljsko zborovanje partizanov in političnih preganjancev - Govora tov. Slavca in Postogne

«Mir, svoboda, demokracija« je geslo, ki ga bo nosila nova enotna izkaznica, katera bo letos razdeljena pripadnikom osvobodilne borbe in bivšim političnim preganjancem. Pod tem geslom so se tudi zbrali v nedeljo v krožku Tomažič antifašistični politični preganjanci in partizani. Velika udeležba tistih, ki so pretrpeli najlepša leta svojega življenja v fašističnih zaporih in nacističnih taboriščih ter pripadnikov slavnih partizanskih edinic, je najboljši dokaz in jamstvo, da bodo znale sile osvobodilne borbe zvesto čuvati svetle ideale, za katere je padlo širom sveta milijone najboljših sinov ljudstva.

Na nedeljskem zborovanju partizanskih in antifašističnih sil našega Ozemlja sta govorila tov. Ado Slavec in Giovanni Postogna. Pomembnejše točke njunega govora so sprejeli vsi prisotni z burnim odobravanjem. Prav v tem je prišla do pravega izraza odločna volja sil osvobodilne borbe, ki so kot v preteklosti, tudi danes na braniku borbe proti porajajočemu se fašizmu in pripravam za novo vojno

Udeleženci nedeljskega zborovanja so razpravljali o organizacijskih problemih obeh organizacij. Zadane so bile smernice za tesnejšo medsebojno povezavo in vzporedno sodelovanje. Iz zborovanje so poslali pozdrave zdravim silam jugoslovanskih narodov, ki se v ilegali borijo za strmoglavljenje trinoškega režima, nadalje tovarišem v coni B, junaškim garibaldincem na procesu v Lucci in španskim demokratom v Barceloni, ki jih je vrgla v ječe Francova fašistična policija zaradi stavkovnega gibanja.

Za teden dni

Sobota 23. Polikarp
Nedelja 24 Edilbert
Ponedeljek 25. Matija (mla
Torek 26. Pust
Sreda 27. Pepelnica
Četrtek 28. Roman
Petek 29. Osvald

* * *

ZGODOVINSKI DNEVI

23. 2. 1918. ustanovitev Rdeče made.
26. 2. 1802. se je rodil Vi Hugo, francoski pisatelj.
26. 2. 1943. je padel narodni roj Janko Premrl-Vojko, mandant prve primorske gade.
27. 2. 1936. je umrl slavni ski biolog I. P. Pavlov.

RADIO ODDAJ

TRST II.
Val. cel. 306,1

SOBOTA: 13. Sramel kvint pevski duet - 19. Pogovor z no - 12. Tamburaški orkest 22.15 Operetna glasba.

NEDELJA: 9. Kmetijska o ja - 11.30 Oddaja za najm - 12.15 Od melodije do meledij 13: Glasba po željah - 16: I cert ruskih balalajk - 19. Iz f škega sveta - 20. Jugoslova motivi - 21. Književnost in u nost - 22. Verdi: Rigoletto, 1.

PONEDELJEK: 13.30 Kult obzornik - 19. Mamica prip duje - 20.10 Slovenski motiv 21. Koncert tenorista Du Pertota. 22. Verdi: Rigoletto in 3. dej.

TOREK: 13. Glasba po že - 19. Angleščina po radiu lekc. - 20.30 Aktualnosti - 21. matizirana povest - 22. Ca ski: Simfonija št. 4.

SREDA: 13.30 Kulturni ob nik - 19. Zdravniški vedež - Sola in vzgoja - 21. Vok kv